

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ**

**МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції
молодих вчених і студентів
"МОЛОДІ НАУКОВЦІ-АГРАРНИКИ: ТРАДИЦІЙНІ Й НОВІ
АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ"
1 том
23.03-25.03.2021 року**



м. Дніпро

УДК 338.43

ББК 65.9(4Укр) 32

Молоді науковці-аграрники: традиційні й нові аспекти досліджень :
тези доповідей науково-практичної конференції молодих вчених і студентів
23.03-25.03.2021 р. : В 2 т. – Том 1. – Дніпро : Друкарня «Стандарт» (ПП Бойко
В.В.), 2021. – 85 с.

Організатор конференції:

Навчально-науковий інститут економіки Дніпровського державного
аграрно-економічного університету

Схвалено до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту
економіки ДДАЕУ

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками:

- Фінанси, банківська справа та страхування;
- Облік, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою;
- Інформаційні системи і технології.

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Швидкий А.Л. - студент групи ФБС(ск)-1-19

Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент

Медичне страхування - це вид особистого страхування від втрати здоров'я внаслідок хвороби чи нещасного випадку. Медичне страхування частково покриває витрати на медичне обслуговування страхувальників, пов'язані з підтримкою здоров'я населення. Об'єктом медичного страхування є життя та здоров'я громадян. Метою його провадження є надання громадянам можливості отримати медичну допомогу на випадок страхового випадку за рахунок накопичених коштів та фінансування профілактичних заходів. В страховій практиці розділяють дві форми медичного страхування: добровільне і обов'язкове. Страхові фонди ДМС формуються за рахунок страхових внесків населення, добровільних внесків окремих громадян, страхових внесків підприємств та організацій. Страховий випадок у добровільному виді страхування - це вимога страхувальника до медичного закладу (зазначеного у договорі страхування) на випадок хвороби або іншого нещасного випадку, передбаченого договором страхування. Страхувальник може укласти договір лише у випадку конкретної хвороби або постійного медичного страхування (госпіталізація, аптека, невідкладна допомога або навіть стоматологічна допомога) тривалістю не менше двох тижнів, а договори страхування укладаються мінімум на три роки. Обидва типи ДМС не надають ніяких платежів після закінчення терміну дії договору страхування. Обов'язкове медичне страхування має характеристики соціального страхування, оскільки порядок його здійснення визначається державним законодавством та координується державними органами. А страхові виплати, які сплачують громадяни та юридичні особи, мають форму податків. ОМС характеризується кількома принципами: універсальність, некомерційний характер, забезпечення доступності медичної допомоги з боку держави, обов'язок сплачувати страхові внески тощо. Медичні страхові організації працюють на основі угод про співпрацю з медичними закладами. При укладанні договору страховик видає страхувальнику договір страхування, а страхувальнику - страховий поліс, який має силу договору та підтверджує право громадянина на медичну допомогу в рамках програми обов'язкового медичного страхування.

Отже, медичне страхування - це дуже важливий вид страхування, який дозволяє громадянам користуватися послугами медичних установ завдяки накопиченим коштам та фінансуванню профілактичних заходів. На мою думку, обов'язкове медичне страхування - це правильний підхід держави до соціального забезпечення населення, оскільки нинішній період лікування набув характеристик цінних послуг, які не може собі дозволити значна частина населення. А завдяки за рахунок накопичених страхових внесків у вигляді

податкових зборів, страхувальник може дозволити собі отримувати якісну медичну допомогу під час потреби в лікуванні.

А вже ДМС функціонує можливістю реалізації програм ДМС за рахунок погіршення реалізації програм з ОМС. В Україні ще не прийнято закон «Про загальнообов'язкове державне медичне страхування», який розроблено на підставі закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [1]. Це є підставою для того, щоб запевняти, що система обов'язкового медичного страхування в Україні перебуває у зародковому стані.

Література:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці». – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-19>

ПАНДЕМІЯ COVID-19 ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Д. Чоловський, студент гр. ФБС-1-17

Науковий керівник: Дуброва Н.П., доцент

У 2020 році пандемія COVID-19 та оголошений карантин майже в усіх країнах світу став одним з головних чинників впливу на економічні процеси. Внаслідок цього відбулися суттєві зміни у життєдіяльності багатьох держав світу, у тому числі і в Україні. Як зазначено в [1] за підсумками I кварталу ВВП країн Євросони через кризу впав на 3,6% (сезонно-скоригований показник до IV кварталу 2019 року), замість прогнозованих раніше 3,8% і зростання на 0,0% в останні 3 місяці 2019 року. Падіння ВВП відбулося і в порівнянні до I кварталу 2019 року. зокрема, таке падіння ВВП Австрії становило 2,6%, Іспанії – 5,2%, Франції – 5,3%, Італія – 5,3%. В Україні за підсумками I кварталу сезонноскориговане падіння ВВП до попереднього кварталу склало 0,7%, а падіння квартал до відповідного кварталу – 1,3%. Але найбільших втрат вітчизняна економіка зазнала у II кварталі. За попередніми оцінками Мінекономіки падіння ВВП до II кварталу 2019 року склало 11% (при прогнозованих 14%) [1].

Безперечно уряд приймав рішення на хвилі світової паніки і акцептував більшість заходів, що запроваджували розвинені країни зі стабільною економікою. І ті наслідки які відчули на собі розвинені країни світу, Україна отримала в трьох кратному розмірі. Так, упродовж карантину спостерігалось зростання безробіття. Частина компаній, проводила скорочення працівників або відправляла у відпустку за власний рахунок. За даними ДСЗ статус безробітного у січні – червні 2020 року отримали 829,4 тис. осіб, з них 324,1 тис. осіб отримало цей статус з 12.03.2020 до 30.06.2020 [2].

Що стосується банківської системи України, то ввійшовши в кризу в кращому стані, ніж у будь-який момент часу за останні 30 років з моменту

незалежності не відчула значних проблем в системі, що б могли бути причиною для виведення банківських установ з ринку. Навпроти, банківська система працювала стабільно, відділення і банкомати працювали безперебійно. Істотного відпливу коштів з рахунків банків не було. Окремі фінансові установи мали проблеми з організацією дистанційної роботи та з переведенням відділень у новий формат роботи. Разом з тим така ситуація була тимчасовою і не мала критичного впливу на роботу банків клієнтів.

Загалом, за даними Національного банку, у другому кварталі 2020 року прибуток українських банків упав більше ніж удвічі порівняно з першим кварталом — до 7,7 млрд грн. Це також у 2,4 раза менше у порівнянні із II кварталом 2019 року. Якщо взяти результати півріччя, то прибуток банків за перше півріччя 2020 року був на 23,4% меншим за аналогічний період 2019 року. Кількість збиткових банків зросла з 6 у 2019 до 23 у II кварталі 2020 року. Економічна криза, викликана пандемією, послабила попит на банківські послуги через очікуване падіння ділової активності та погіршення споживчих настроїв.

Література:

1. УКРАЇНА: вплив COVID-19 на економіку і суспільство (бачення постпандемічного розвитку у 2020-2024 рр. очима експертів та молоді). Консенсус-прогноз №52 Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Серпень 2020.

2. Наслідки епідемії COVID-19 та карантинних заходів для провідних секторів економіки України. Дослідження за результатами глибинних інтерв'ю з власниками та топ-менеджерами українських компаній. - Київ–Харків: Видавець О. А. Мірошніченко, 2020. - 188 с.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

*Іванова В. - студентка групи МгФБС-1-20
Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент*

Страховання життя включає всі види страхового захисту, де в якості об'єкту страхування виступає життя людини, тобто основним ризиком, від якого захищає страхування життя, є ризик загибелі застрахованого та фінансових втрат вигодонабувачів. Звичайно перелік страхових подій, які зазначаються в договорі страхування, включають страхові ризиків від нещасного випадку, хвороби або протиправні дії третіх осіб. Додатково можуть включатися в договір і ризики стійкої непрацездатності, дожиття. Договір страхування життя заключають на строк не менше одного року (в накопичуваному страхуванні життя 5-20 років), тому в страхуванні життя може поєднуватися накопичувана та ризикова функція.

Валові страхові платежі (премії, внески) при страхуванні життя за 2019 рік становили 4 624,0 млн грн, що на 18,4% більше, ніж за 2018 рік (станом на

31.12.2018– 3 906,1 млн грн). Структура надходжень валових страхових платежів (премій, внесків) станом на 31.12.2019 має такий вигляд: 4 490,8 млн грн (або 97,1%), що надійшли від фізичних осіб; 133,2 млн грн (або 2,9%), що надійшли від юридичних осіб. За 2019 рік збільшилася кількість застрахованих фізичних осіб на 14,7% або на 659 138 осіб (станом на 31.12.2018 застраховано 4 473 911 фізичних осіб, станом на 31.12.2019 – 5 133 049 фізичних осіб). Протягом 2019 року застраховано 4 596 863 фізичні особи, що на 52,4% або на 1 580 252 особи більше проти відповідного періоду 2018 року (за 2018 рік застраховано 3016 611 фізичних осіб). Далі проведемо аналіз обсягів надходжень валових страхових платежів та валових страхових виплат зі страхування життя за 2017 – 2019 роки. Обсяг валових страхових виплат із страхування життя за 2019 рік становив 575,9 млн грн, що на 18,3% менше в порівнянні з 2018 роком (704,9 млн грн). Станом на 31.12.2019 величина зміни резервів із страхування життя становила 1 016,9 млн грн., що на 1,4 млн грн менше у порівнянні з попереднім роком та на 33,9 млн грн більше у порівнянні з відповідним періодом 2017 року. Основна частина величини зміни резервів зі страхування життя сформована за іншими договорами накопичувального страхування, а саме – 898,9 млн грн. За підсумками 2019 року СК "Life" отримали від'ємне значення приросту резервів із страхування життя на загальну суму 76,1 млн грн, що пов'язано з достроковим розірванням договорів страхування (за підсумками 2018 року від'ємне значення задекларували СК "Life" на загальну суму 60,9 млн грн). Приріст резервів із страхування життя становив 1 093,0 млн грн. Найбільший приріст страхових резервів зі страхування життя (більше 100 млн грн) відображено чотирма страховими компаніями "Life" у розмірах 574,3 млн грн, 169,6 млн грн, 146,4 млн грн та 122,3 млн грн (52,5%, 15,5%, 13,4% та 11,2% від загального приросту резервів відповідно).

Структура страхових платежів та страхових виплат при страхуванні фізичних осіб станом на 31.12.2019 має такий вигляд: – від страхування життя надійшло 4 490,8 млн грн (або 20,8% всіх страхових премій від громадян), що на 697,9 млн грн (або на 18,4%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року. Рівень чистих страхових виплат із страхування життя зменшився на 5,5 в.п. до рівня 12,5%.

Загалом страхові виплати страхувальникам-фізичним особам за 2018 рік становили 6 618,1 млн грн (46,2% від загальних валових виплат), що на 11,9% більше, ніж за відповідний період 2018 року. Рівень страхових виплат фізичним особам (відношення страхових виплат до страхових премій) станом на 31.12.2019 становив 30,6%, що на 1,5 в. п. менше порівняно зі станом на 31.12.2018 р.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

М. Рондова, студентка гр. МгФБС-20

Науковий керівник: С. Качула, професор

Становлення та розвиток в Україні ринкових відносин, структурна перебудова економіки, поглиблення демократичних процесів у суспільстві вимагають змін у бюджетній політиці держави, а відповідно у бухгалтерському обліку як інформаційній базі виконання Державного бюджету України. Успішне виконання Державного бюджету може бути забезпечене лише за чіткої організації обліку та звітності, що є ключовим елементом управління бюджетним процесом.

Основна мета обліку виконання Державного бюджету - надання користувачам правдивої та повної інформації про фінансовий стан, результати виконання бюджету та рух бюджетних коштів.

Виділяють такі основні функції бухгалтерського обліку, як [1]:

- запис інформації про операції з виконання бюджету, що здійснюються органами Державної казначейської служби України, та можливість відображення їх в агрегованому вигляді у звітності з метою аналізу та управління;

- відображення детальної інформації про контрагентів кожної операції та параметрів самих операцій для складання внутрішніх звітів з метою аналізу та контролю.

Облікова політика системи органів казначейства базується на основних принципах бухгалтерського обліку, яких вони повинні дотримуватися при веденні обліку і складанні зовнішньої та внутрішньої звітності.

Принципи обліку - законність, повнота та достовірність усіх операцій з виконання Державного бюджету в органах Державної казначейської служби України з забезпеченням всіх правил бухгалтерського обліку та вимог відповідних нормативних актів.

Завданнями обліку виконання бюджету є повне, своєчасне і достовірне відображення процесу виконання Державного бюджету. Ця інформація має дуже важливе значення для управлінської діяльності держави. Дуже важливим при цьому виступає правильна організація обліку виконання бюджету [2].

Складовими організації обліку Державного бюджету є:

- первинні документи, якими оформляються операції щодо виконання бюджету;

- облікові реєстри, в яких відображаються ті чи інші операції і порядок ведення запису в них;

- план рахунків з обліку виконання бюджету держави.

В Україні застосовується касовий метод виконання бюджетів. Це означає, що доходи реєструються в бухгалтерському обліку під час зарахування податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів бюджету на єдиний

казначейський рахунок. Видатки бюджету відображаються під час оплати рахунків розпорядників та одержувачів коштів з рахунків. І доходи, і видатки записуються в тому бюджетному періоді, в якому їх було здійснено.

Облікова політика щодо методів оцінки, обліку і контролю активних операцій, мобілізованих казначейством ресурсів ґрунтується на відповідних нормативних документах. Повнота та достовірність операцій бухгалтерського обліку можливі тільки за умови функціонування ефективної облікової політики, яка має бути не тільки постійною впродовж тривалого періоду, але й забезпечувати:

- повноту відображення в бухгалтерському обліку всіх операцій, здійснюваних органами Держказначейства за звітний період;
- відображення в бухгалтерському обліку фактів бюджетних операцій, виходячи з правової форми та економічного змісту;
- однаковість даних аналітичного і синтетичного обліку, а також відповідність показників звітності записам на рахунках бухгалтерського обліку;
- раціональне ведення бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей бюджетного процесу [3].

Отже, облікова політика в країні повинна активно сприяти поліпшенню структури активів, якнайшвидшому стягненню сумнівної й безнадійної заборгованості. Активи і зобов'язання мають бути оцінені та відображені в обліку таким чином, щоб не переносити наявні фінансові ризики, які потенційно загрожують фінансовому стану бюджету, на наступні звітні періоди.

Таким чином, облік є інформаційною базою для ефективного управління процесом виконання Державного бюджету, сприяє дотриманню фінансової дисципліни і цільовому використанню бюджетних коштів. Це в свою чергу, забезпечує виконання бюджетом його основної функції - раціонального розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту та дотримання необхідних пропорцій у розвитку суспільства.

Література:

1. Бухгалтерський облік : навч. посібник / Т.В. Давидюк, О.В. Манойленко, Т.І. Ломаченко, А.В. Резніченко. – Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 392 с.
2. Бюджетна система: підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 624 с.
3. Бюджетна система: навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська / – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.

БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ, ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРИНЦИПИ

Л. Бровко к.е.н. доцент

Д. Шуляк, студентка гр. ФБС-1-19

Бюджетне фінансування - це безповоротний та безоплатний відпуск коштів з державного та місцевих бюджетів на виконання загальнодержавних функцій і функцій муніципальних органів й забезпечення діяльності бюджетних установ та організацій.

Бюджетному фінансуванню властиві такі ознаки:

– бюджетне фінансування є однією з найважливіших форм фінансування видатків бюджету;– його зміст проявляється у безповоротному наданню бюджетних коштів юридичним і фізичним особам;– надання цих коштів здійснюється на проведення заходів, передбачених бюджетом;–перелік цих заходів відповідає функціям держави;– бюджетне фінансування з боку держави є формою бюджетного механізму, а з боку суб'єктів господарювання – однією з форм фінансового забезпечення.

Процес бюджетного фінансування регулюється Бюджетним кодексом України, базується і здійснюється на основі наукових принципів.

При формуванні цих принципів доцільно опиратися на принципи бюджетної політики, адже бюджетне фінансування є інструментом її реалізації.

Під формами бюджетного фінансування розуміють способи надання бюджетних коштів на заходи, передбачені у бюджеті відповідно до наукових принципів. За наведеними критеріями виділяють три найважливіші форми: кошторисне фінансування, бюджетне інвестування та державні трансферти.

Кошторисне фінансування – це надання державою бюджетних коштів відповідно до затверджених бюджетів і бюджетних розписів бюджетним установам на цілі, передбачені їхніми основними фінансовими планами (кошторисами). У цьому визначенні вказується джерело коштів (затверджений бюджет), документ, який регулює розподіл коштів (бюджетний розпис), отримувачі коштів (бюджетні установи) та основний документ, який відображає цілі, на котрі виділяються кошти (кошторис).

Другою формою бюджетного фінансування вважається бюджетне інвестування, пов'язане з наданням бюджетних коштів на інвестиційну чи інноваційну діяльність. Бюджетні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді фінансування державних капітальних вкладень, проектного фінансування конкретних інвестиційних проектів, придбання частки акцій чи прав участі в управлінні підприємством. У процесі ринкових перетворень цю форму потрібно використовувати насамперед для структурної перебудови економіки, а також для створення потужної матеріально-технічної бази для соціально-культурної сфери, оборони країни та управління.

Третя форма бюджетного фінансування полягає у наданні державних трансфертів шляхом державного субсидіювання (державні субсидії, державні

субвенції, державні дотації) та державної допомоги населенню. Державні трансферти – це невідплатні та безповоротні платежі з бюджету юридичним і фізичним особам, які не призначені для придбання товарів чи послуг, надання кредиту або виплати непогашеного боргу.

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

А.Брусенцева, студентка гр. ФБС-1-19

Науковий керівник: Л.Бровко, к.е.н., доцент

Акцизний податок-це непрямий податок, специфічний акциз. Податок який не залежить від доходу платника, включається в ціну підакцизного товару. В Україні акцизний податок сплачують підприємства будь-якої організаційно-правової форми, які :

- 1) реалізують вироблені в Україні підакцизні товари;
- 2) реалізують підакцизні товари з метою власного споживання, промислової переробки, внеску до статутного капіталу, а також своїм працівникам;
- 3) ввозять підакцизні товари на територію України;
- 4) реалізують конфісковані, без хазяйські акцизні товари;
- 5) здійснюють іншу діяльність згідно Податкового Кодексу.

Підприємства, які експортують підакцизні товари та ввозять на територію України раніше експортовані товари, не підлягають оподаткуванню акцизом.

Крім того, перевага надається підприємствам, які: реалізують легкові авто для інвалідів, які оплачуються за рахунок коштів державного, місцевого бюджетування; здійснюють операції реалізації авто спеціального призначення (швидка медична допомога, авто для потреб МНС тощо); ввозять підакцизні товари, призначені для офіційного користування дипломатичними представництвами іноземних держав; здійснюють інші операції згідно законодавства.

Під акцизними товарами в нашій державі є алкогольні напої, тютюнові вироби, легкові автомобілі, нафтопродукти, скраплений газ, електрична енергія. Всього 5 груп підакцизних товарів на сьогоднішній день в Україні. Акцизний податок має свої ставки. В свою чергу ставка може бути адвалорна, специфічна(тверда),та адвалорно-специфічна.

Акцизний податок формує значну частину доходів державної казни. Але в свою чергу, він має цілий ряд недоліків, пов'язаних зі зростанням фіскальних властивостей цієї податкової форми та зменшенням її регулюючого впливу на виробництво і обіг підакцизних товарів.

Зокрема, до недоречностей сучасного механізму справляння вітчизняного акцизного податку, які переконливо демонструють результати проведеного дослідження, слід віднести:

- 1) суттєве підвищення ставок акцизного податку зумовило з одного

боку зростання цін на підакцизні товари, а з іншого збільшення обсягів тіньового обігу підакцизних товарів;

2) недостатній рівень захисту від підробок вітчизняних акцизних марок;

3) недостатній рівень повноважень працівників державних фіскальних органів задіяних у сфері контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів, а також недостатній рівень відповідальності за їх дії чи бездіяльність у сфері контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів.

Отже, не дивлячись на суттєве вдосконалення механізму справляння акцизного податку, що відбулось в Україні в результаті прийняття Податкового кодексу та внесення цілого ряду змін до цього нормативно-правового акту, сучасний порядок справляння зазначеної податкової форми містить низку недоречностей. Основні проблеми його функціонування пов'язані, насамперед, зі зростанням фіскальних властивостей та зменшенням регулюючого впливу цього платежу. Тому, нагальною потребою сьогодення є необхідність суттєвого вдосконалення порядку нарахування і сплати акцизу шляхом посилення його регулюючих властивостей та розширення бази оподаткування.

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Л.Волошина, студентка гр. ФБС-1-19

Науковий керівник: Л.Бровко к.е.н. доцент

Поняття «фінансовий ринок» є дуже широким, оскільки охоплює не тільки фінансові зв'язки, а й значну кількість форм кредитних відносин. Беручи до уваги форми обороту грошових ресурсів на фінансовому ринку, в його складі можна виділити ринок банківських кредитів і ринок цінних паперів.

Ринок цінних паперів становить сукупність відносин цивільно-правового характеру, що опосередковують рух капіталів у формі цінних паперів. Він доповнює у структурі фінансового ринку ринок банківських кредитів і тісно взаємодіє з ним.

Досвід функціонування розвинутих ринкових економік свідчить про те, що ринок цінних паперів взагалі є одним з найбільш регульованих і регламентованих державою на відміну, наприклад, від товарних або валютних ринків. Це пов'язано з рядом особливостей цього ринку: рух капіталів, який забезпечується оборотом різних видів цінних паперів, не існує відірвано від законодавчої бази та системи правовідносин власності, що склалися в державі. В Україні вибрана змішана, проміжна модель ринку цінних паперів, на якому одночасно та з рівними правами присутні й комерційні банки, які мають усі права на операції з цінними паперами, і небанківські інститути. По суті, у вітчизняній практиці склалася європейська модель універсального комерційного банку на відміну від американської моделі, де банк має значні обмеження на операції з цінними паперами.

Становлення ефективного фондового ринку в Україні неможливе без

загального процесу соціально-економічних і політичних реформ у державі, без розвитку законодавчої бази функціонування ринку.

Професійною діяльністю на ринку цінних паперів згідно із Законом є підприємницька діяльність з перерозподілу фінансових ресурсів за допомогою цінних паперів та організаційного, інформаційного, технічного, консультативного й іншого обслуговування випуску та обороту цінних паперів, що є, як правило, виключним або переважним видом діяльності.

Професійну діяльність на фондовому ринку здійснюють фінансові посередники, учасники національної депозитарної системи, а також установи, які забезпечують діяльність організаційно оформлених ринків, тобто біржі і торговельно-інформаційні системи.

Спільне інвестування здійснюють інвестиційні компанії, для яких, однак, цей вид діяльності не є виключним. Від імені інвестиційної компанії спільне інвестування здійснює її філіал, який називається взаємним фондом інвестиційної компанії. Взаємний фонд має окремий баланс та окремий поточний рахунок. Інвестиційні компанії створюються у формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю.

Для здійснення спільного інвестування інвестиційні фонди, а також інвестиційні компанії, що заснували взаємні фонди, випускають інвестиційні сертифікати, які пропонуються для розміщення серед учасників. Кошти, отримані від учасників, відкриті фонди інвестують у цінні папери інших емітентів. Закриті фонди мають право на здійснення інвестування в цінні папери та придбання нерухомого майна, часток і паїв, що належать державі в майні господарських товариств, у процесі приватизації. Інвестиційні сертифікати відкритих фондів можуть бути придбані за кошти учасників та приватизаційні папери.

Посередницька діяльність з приватизаційними паперами проводилась шляхом обміну приватизаційних паперів на паї, акції підприємств, що приватизувались. Вона здійснюється фінансовими посередниками від свого імені, за дорученням, за рахунок і на ім'я власників приватизаційних паперів.

У «чистому вигляді» фінансових брокерів в Україні майже немає. Звичайно їх діяльність пов'язана з операціями інвестиційного консультанта або інвестиційної компанії. Вони ніби утворюють «компанії з цінних паперів», що надають усі основні види послуг на фондовому ринку.

Представницькою діяльністю на ринку цінних паперів займаються довірчі товариства. Її зміст полягає в тому, що вони на підставі договору з довірцями цінних паперів здійснюють діяльність з реалізації їхніх прав власників. Зазначимо, що довірчі товариства разом з інвестиційними фондами і компаніями є найбільш активними фінансовими посередниками на фондовому ринку країни. Як правило, усі вони займались акумулюванням приватизаційних майнових сертифікатів з метою подальшого їх інвестування до галузей економіки.

До основних проблем на фондовому ринку України фінансові

посередники відносять такі, як недосконалість законодавства, що регулює діяльність на фондовому ринку, практична відсутність вторинного ринку цінних паперів і депозитарної системи, становлення якої може не тільки поліпшити діяльність інвестиційних фондів та компаній, довірчих товариств та інших посередників, а й привести до більш суттєвого інвестування з боку як вітчизняних, так й іноземних інвесторів.

Останніми роками в Україні відбуваються розвиток і становлення ринку цінних паперів, інструменти якого становлять нині приблизно 90 % загального обсягу фінансових інвестицій у бізнес. Тому предметом дослідження будуть механізми функціонування ринку цінних паперів, його фінансові ресурси. Для реалізації алгоритму ухвалення інвестиційного рішення викликає інтерес як інфраструктура цього ринку, так і особливості фінансових інструментів, що обертаються на ньому.

ЦІНОВА СТАБІЛЬНІСТЬ – ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ

М. Жучик, студентка гр. ФБС-1-17

О. Зубко, асистентка

Упродовж останніх років на фінансову систему країни негативно впливає мінлива та непередбачувана інфляція в країні, що знижує довіру до національної валюти та відповідно зумовлює високі процентні ставки за депозитами, кредитами та високий рівень доларизації і, як наслідок, нестабільне фінансове середовище, що перешкоджає економічному зростанню країни. Послідовне зниження темпів інфляції або цінова стабільність є одним з головних завдань для зміцнення стійкості фінансової системи країни.

У класичному розумінні дефініція «цінова стабільність» означає ситуацію, що характеризується забезпеченням і підтримкою низьких, стабільних темпів інфляції або оптимальних для поточного розвитку економіки в середньостроковій перспективі, які не роблять негативного впливу на суб'єктів господарської діяльності, сприяють сталому економічному зростанню та стійкості фінансової системи країни.

Згідно із Законом України «Про Національний банк України», цінова стабільність – це збереження купівельної спроможності національної валюти шляхом підтримання у середньостроковій перспективі (від 3 до 5 років) низьких, стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін. При цьому цінова стабільність досягається шляхом дотримання кількісних цілей щодо інфляції, з метою поступового зниження інфляції в Україні до рівнів, сумісних власне із ціновою стабільністю.

Значні коливання інфляції створюють несприятливе фінансове середовище для залучення довгострокових інвестицій в економіку країни, оскільки інвестори зосереджуються в основному на короткострокових операціях. Висока інфляція призводить до зменшення доходів та заощаджень

суб'єктів підприємницької діяльності, населення і держави, підвищення виробничих витрат, збільшення вартості кредитів та їх обслуговування через зростання процентних ставок. Висока і нестабільна інфляція негативно впливає на стійкість фінансової системи країни.

Натомість цінова стабільність забезпечує сприятливі умови для досягнення цілей макроекономічної політики держави – сталих темпів економічного зростання, високого рівня зайнятості населення, розвитку внутрішнього виробництва, забезпечення соціально-економічної стабільності. Низький рівень і стабільні темпи інфляції забезпечують прогнозоване, передбачуване середовище для прийняття споживчих і інвестиційних рішень, а отже сприяють стійкості фінансової системи країни.

Головним інститутом, на який покладається відповідальність за забезпечення цінової стабільності у державі шляхом реалізації грошово-кредитної політики, є Національний банк.

У перехідному періоді створення ефективної системи забезпечення цінової стабільності означає сукупність реалізації двох основних завдань:

- перше - створення макроекономічних умов для зниження темпів інфляції,
- друге - підвищення ефективності внутрішнього ціноутворення.

Відтак акцент політики досягнення цінової стабільності має бути зміщений із забезпечення інфляційного таргету на створення інституційних умов для

посилення дієвості процентної політики НБУ на засадах удосконалення монетарної трансмісії. Для цього потрібно передбачити:

- формування інфляційних таргетів на середньострокову перспективу спільно НБУ та уряду з урахуванням завдань прискорення економічного зростання та активізації інвестиційних процесів;
- удосконалення механізму інтервенцій на валютному ринку для забезпечення прогнозованості обмінного курсу;
- зменшення обсягів державних запозичень у банківському секторі та застосування інструментів стимулювання, що має активізувати попит на рефінансування, та відновити безпосередній вплив облікової ставки на обсяги кредитування економіки.

Крім цього, важливим є розподілення завдань досягнення цінової стабільності у спосіб перекладення їх на інших суб'єктів реалізації політики, насамперед – на уряд, зокрема в частинах:

- розвитку оптової та роздрібно-логістики як основи безперешкодної конкуренції на товарних ринках;
- сприяння вільному та рівному доступу всіх учасників ринків до інформації;
- застосування, у разі потреби, практики державних закупівель та товарних інтервенцій для регулювання цін на соціально чутливих ринках;
- виявлення та протидії антиконкурентній поведінці;

- контролю над економічною обґрунтованістю тарифоутворення на регульованих ринках;
- сприяння зниженню витратності економіки (зокрема підвищенню енергоефективності, скороченню втрат у мережах, непродуктивних витрат тощо);
- реалізації виваженої бюджетної політики щодо обмеження бюджетного дефіциту й утримання від необґрунтованого підвищення соціальних видатків.

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ: ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ

Ю.Запара, студентка гр.ФБС-1-19

Науковий керівник: Л.Бровко, к.е.н., доцент

Україна як суверенна держава самостійно створює власну митну систему і здійснює митну справу. Митна справа є складовою частиною зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України.

Митна справа в Україні включає в себе встановлення порядку та організацію переміщення через митний кордон України товарів і предметів, обкладення митом, оформлення, здійснення контролю та інших заходів щодо реалізації митної політики в Україні. При здійсненні митної справи Україна дотримує визнаних у міжнародних відносинах систем класифікації та кодування товарів, єдиної форми декларування експорту та імпорту товарів, митної інформації, інших загальноприйнятих міжнародною практикою норм та стандартів. Україна бере участь у міжнародному співробітництві з питань митної справи.

Україна самостійно визначає митну політику, створює власну митну систему та здійснює митне регулювання на своїй території.

Митне регулювання здійснюється відповідно до Кодексу, законів України та міжнародних договорів України. Україна може вступати в митні союзи з іншими державами, брати участь у діяльності міжнародних організацій з питань митної справи.

Призначенням митної служби України є створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення безпеки суспільства, захист митних інтересів України. Реалізуючи митну політику України, митна служба України виконує такі основні завдання:

1) забезпечення правильного застосування, неухильного дотримання та запобігання невиконанню вимог законодавства України з питань державної митної справи ;

2) забезпечення виконання зобов'язань, передбачених міжнародними договорами України з питань державної митної справи, укладеними відповідно до закону;

3) створення сприятливих умов для полегшення торгівлі , сприяння транзиту, збільшення товарообігу та пасажиропотоку через митний

кордон України;

4) здійснення митного контролю та виконання митних формальностей щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, у тому числі на підставі електронних документів (електронне декларування), за допомогою технічних засобів контролю тощо;

5) аналіз та управління ризиками з метою визначення форм та обсягів митного контролю;

6) забезпечення справляння митних платежів, контроль правильності обчислення, своєчасності та повноти їх сплати, застосування заходів щодо їх примусового стягнення у межах повноважень, визначених Митним кодексом, Податковим кодексом України та іншими актами законодавства України;

7) застосування передбачених законом заходів митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, здійснення контролю за дотриманням усіма суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та громадянами встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення окремих видів товарів через митний кордон України;

8) здійснення контролю за дотриманням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України та інше.

РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА НАДІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Козир Е. - студент групи МгФБС-1-20

Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент

Під надійністю банку слід розуміти здатність фінансового інституту пручатися несприятливим факторам, однак надійність і ймовірність дефолту - поняття різанини. Банк, який має високий рівень надійності, може зіштовхнутися з найсильнішим впливом негативних і малопередбачуваних факторів, які здатні привести до нього банкрутства, у той час як банк із задовільним рейтингом продовжить працювати, оскільки в результаті збігу обставин уникне негативного впливу таких факторів. Також необхідний ураховувати політичні ризики.

В Україні діяло 75 банків, які в 2020 році скоротили кількість структурних підрозділів на 10,8%, або на 868 відділень - до 7,134 тис. Так, за підсумками 2020 року Ощадбанк припинив роботу 490 відділень (скоротивши їх кількість до 1,837 тис.), Приватбанк - 211 (до 1,717 тис.), Райффайзен Банк Аваль - 100 (до 396), Альфа Банк - 39 (до 218), ТАСКОМБАНК і Ощадбанк - по 16 (до 87 і 90 відповідно), Укрсиббанк - 12 (до 272), банк "Кредит Дніпро" і ПІБ - по вісім (до 28 і 26 відповідно) і Укрбудинвестбанк - сім (до 48). Важливу роль при оцінці надійності комерційних банків відіграє фактор власника з погляду поповнення капіталу й ліквідних ресурсів, що є основою стійкості в стресових умовах. Ніякий банк, який належить державі або

міжнародним фінансовим холдингом, не був визнаний неплатоспроможним.

Системні державні банки характеризуються основними критеріями системної важливості, яка проявляється як загальний розмір активів, зобов'язань, системні взаємозв'язки в банківській системі й обсяг кредитування найважливіших секторів економіки.

Таблиця 1

Рейтинг самих надійних банків України в 2021 році

ТОП-15 рейтинг українських і іноземних банків: березень	10 самих надійних банків для фізичних осіб	10 самих надійних банків для юридичних осіб
1. Райффайзен банк Аваль (Raiffeisen Bank, Австрія) 2. Креді Агриколь Банк (Credit Agricole, Франція) 3. Uksibbank (BNP Paribas Group, Франція) 4. Ощадбанк* (державний) 5. Укргазбанк* (державний) 6. Укрэксімбанк* (державний) 7. Приватбанк* (державний) 8. Ситибанк (Україна) (Citibank, США) 9. ОТП Банк (OTP Bank, Угорщина) 10. Кредобанк (PKO Bank Polska, Польща) 11. Альфа-банк (ABN Holdings, Люксембург) 12. ПУМБ (СКМ Финанс, Україна) 13. Прокредит Банк (Procredit Bank, Німеччина) 14. ИНГ Банк Україна (ING Group, Нідерланди) 15. Правекс- Банк (Intesa Sanpaolo, Італія)	1. Приватбанк (державний) 2. Ощадбанк (державний, гарантується 100% внесків) 3. Укрэксімбанк (державний, гарантується 100% внесків) 4. Укргазбанк (державний) 5. Райффайзен банк Аваль (Raiffeisen Bank, Австрія) 6. Uksibbank (BNP Paribas Group, Франція) 7. Кредобанк (PKO Bank Polska, Польща) 8. ПУМБ (СКМ Финанс, Україна) 9. Прокредит Банк (Procredit Bank, Німеччина) 10. ОТП Банк (OTP Bank, Угорщина)	1. Укргазбанк (державний) 2. Укрэксімбанк (державний) 3. Ощадбанк (державний) 4. Райффайзен банк Аваль (Raiffeisen Bank, Австрія) 5. Креді Агриколь Банк (Credit Agricole, Франція) 6. Uksibbank (BNP Paribas Group, Франція) 7. СИТИБАНК Україна (Citigroup, США) 8. Кредобанк (PKO Bank Polska, Польща) 9. Прокредит Банк (Procredit Bank, Німеччина) 10. ПУМБ (СКМ Финанс, Україна)

В 4 кварталі 2020 року банки закрили 195 структурних підрозділів, у тому числі Ощадбанк - 94, Райффайзен Банк Аваль - 60, Приватбанк - 33. У той же час в 2020 році банки відкрили 79 відділень, у тому числі державний Укргазбанк - 26 підрозділів, розширивши свою регіональну мережу до 276 філій, Аккордбанк - вісім (до 79), банк "Сич" - шість (до 60), ПУМБ - 16 (до 224), А- Банк - сім (до 232), банк "Альянс" - п'ять (до 25). За станом на 1 січня 2021 року Ощадбанк залишається лідером по кількості відділень (1,837 тис.), друге місце займає Приватбанк (1,717 тис.), третє - Райффайзен банк Аваль (396), четверте - Укргазбанк (276) і п'яте - Укрсиббанк (272).

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

Лагно О. - студентка групи МгФБС-1-20

Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент

Банківський сектор України характеризується високими темпами розвитку, але водночас має тенденцію до погіршення діяльності за фінансовими результатами.

Із квітня 2020 року на банківському ринку України були відчутними наслідку пандемії й уведених карантинних заходів щодо скорочення кредитного портфеля й зниження прибутковості. У той же час, на відміну від попередніх криз, росли обсяги депозитів населення й бізнесу. В 2020 році банки України одержали 41,3 млрд. грн. чистому прибутку, що на 29% менше аналогічного періоду минулого року, коли банківський сектор заробив 58,4 млрд. грн. Корона кризис погіршив фінансовий стан банків, однак менш відчутне, чим очікувалося навесні 2020 року.

Кількість збиткових банків не виросла. В 2020 році з 73 платоспроможних банків 65 були прибутковими й дістали чистий прибуток 47,7 млрд. грн., що перекирило збитки 8 банків на загальну суму 6,4 млрд. грн. Незважаючи на загальний спад ділової активності й зниження вартості фондування, банківський сектор України залишається високоприбутковим. За результатами 2020 року операційна прибутковість банків була високої, а кредитні збитки не надмірними. Приватбанк сформував 61% усьому прибутку сектору (25,3 млрд. грн.), а п'ять самих прибуткових банків - 89% прибутки.

Таблиця 1

ТОП-10 прибуткових банків України

№	Банк	Прибуток до оподаткування, тис. грн.
1	ПриватБанк	22 847 507
2	Ошадбанк	4 798 503
3	Райффайзен Банк Аваль	4 197 230
4	ПУМБ	2 805 482
5	ОТП БАНК	2 147 070
6	УКРСИББАНК	1 443 335
7	СИТИБАНК	1 319 515
8	КРЕДИ АГРИКОЛЬ БАНК	984 115
9	АЛЬФА-БАНК	872 785
10	УКРГАЗБАНК	864 479

Таблиця 2

ТОП-10 збиткових банків України

№	Банк	Зиток до оподаткування, тис. грн.
1	Укрэсимбанк	-3 173 043
2	Проминвестбанк	-671 336
3	ПРАВЭКС БАНК	-147 810
4	БТА БАНК	-81 026
5	ЮНЕКС БАНК	-28 069
6	Украинский банк реконструкции и развития	-14 771
7	ОКСИ БАНК	-11 786
8	БАНК ТРАСТ-КАПИТАЛ	-6 204
9	АП БАНК	-5 735
10	АЛЫПАРИ БАНК	-5 403

НБУ очікує, що в середньостроковій перспективі ризики зниження прибутковості банків будуть зберігатися. Частково їх можна компенсувати, підвищуючи операційну ефективність. Отже, прибутковість банків трохи ослабне, але буде залишатися на достатньому рівні для збереження інтересу з боку інвесторів.

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ СТРАХУВАННЯ АВТОТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

Максютенко О. - студент групи МгФБС-1-20

Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент

Динаміка основних показників страхування автотранспорту – страхування наземного транспорту (КАСКО), страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами (ОСЦПВ) та за міжнародними договорами ("Зелена картка") показала, що за 2019 рік обсяг валових страхових премій з автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») збільшився на 16,5%, обсяг валових страхових виплат зріс на 15,1%. При цьому частка валових страхових премій та валових страхових виплат страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) в автострахуванні становить 33,7% та 37,6% (відповідно).

Надходження валових страхових премій при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 2019 рік збільшилося на 16,7% у порівнянні з 2018 роком і становило 8 133,9 млн грн, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) обсяг валових страхових премій збільшився на 13,1% і становив 5 087,3 млн грн; при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" обсяг валових страхових премій збільшився на 25,7% і становив 1 889,0 млн грн.

Обсяг валових страхових виплат при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 2019 рік становив 3 576,0 млн грн, що на 13,6% більше, ніж за аналогічний період 2018 року; обсяг валових страхових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) становив 2 527,9 млн грн, що на 17,9% більше, ніж за аналогічний період 2018 року; обсяг валових страхових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" становив 610,8 млн грн, що на 13,6% більше, ніж за аналогічний період 2018 року.

За 2019 рік на 274,7 тис. одиниць (або на 3,6%) збільшилась кількість укладених договорів страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – до 7 958,3 тис. одиниць. Рівень валових страхових виплат зі страхування наземного транспорту (КАСКО) станом на 31.12.2019 становив 44,0% (станом на 31.12.2018 – 45,2%), при

страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 49,7% (станом на 31.12.2018 – 47,7%).

За підсумками 2019 року: – при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) обсяг чистих страхових премій становив 7 218,0 млн грн, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 4 983,7 млн грн; при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" – 1 599,5 млн грн; – при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) обсяг чистих страхових виплат становив 3 549,8 млн грн, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 2527,4 млн грн, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" – 427,0 млн грн.

ДЕПОЗИТОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ

*Мамчур Г. - студент групи МгФБС-1-20
Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент*

В 2018-2020 році збереглися високі темпи припливу гривневих засобів населення в банківську систему. Державні банки продовжували нарощувати обсяги депозитів у валюті, хоча в цілому по системі частка валютних депозитів скорочується. Депозити юрилиць у банках, після сезонного відтоку на початку року, склали 516 млрд грн., депозити фізлиць 610,5 млрд. грн., депозити страховиків і небанківських фінкомпаній 28,2 млрд. грн. В III кварталі зниження вартості депозитів і кредитів сповільнилася. Вартість 12- місячних гривневих депозитів фізичних осіб за квартал знизилася на 0,9 в. п. - до 8,7% річних, у доларах США - коливалася близько 1,3% річних. Спрэд між 3-місячним і 12- місячним депозитам у гривні незначно виріс - з 0,2 п. п. до 0,5 п. п., однак це не створювало стимулів для продовження терміновості депозитів. У другому кварталі 2020 тривав приріст депозитів населення й бізнесу в банках. Зокрема , гривневі засоби бізнесу на рахунках у банках виросли на 9% за квартал (+24,6%). Гривневі внески населення виросли на 10,9% (+24,1%) за другий квартал, переважно за рахунок вкладів до запитання. Такий приріст позитивно контрастує із кризами минулих років, коли вкладники активно забирали засоби з банків. Розмір депозитів страховиків у держбанках скоротився з 4,34 млрд. грн. до 4,21 млрд. грн., депозити в банках з іноземним капіталом виросли з 4,64 млрд. грн. до 4,85 млрд. грн., депозити в банках із приватним вітчизняним капіталом поменшалися з 3,91 млрд. грн. до 3,61 млрд. грн. Т.е. депозитний портфель страхових компаній диверсифікований у різних категоріях власності банків.

Страховики життя побільшали обсяг депозитів незначно (+1,9%) до 3,48

млрд. грн. (35,5% від загального обсягу активів, якими представлені резерви по страхуванню життя). При цьому, обсяг депозитів у валюті поменшався на 41,9% до 860 млн. грн.

Таблиця 1

Рейтинг банків, яким довірили свої депозити страхові компанії

1. <u>Укргазбанк</u> (державний)
2. <u>Ощадбанк</u> (державний)
3. <u>Універсал Банк</u> (Україна)
4. <u>Укрэксимбанк</u> (державний)
5. <u>Креди Агріколь Банк</u> (Франція)
6. <u>Альфа-Банк</u> (Люксембург, РФ)
7. <u>Таскомбанк</u> (Україна)
8. <u>Райффайзен банк Аваль</u> (Австрія)
9. <u>Ukrsibbank</u> (Франція)
10. <u>Кредобанк</u> (Польща)

Депозити домогосподарств у національній валюті виросли на 18,3%, або 49,1 млрд грн, а в іноземній - поменшалися на 2,6%, або 6,1 млрд грн. Приріст депозитів склав 8,6% (+43 млрд грн,) до 544,7 млрд грн. За 2020 рік приріст депозитів корпоративного сектору збільшився на 22,8% (або 93,2 млрд грн), до 501,5 млрд гривень. Депозити корпоративного сектору виросли як у національній валюті (на 18,6%, або 50,5 млрд грн), так і в іноземній (на 31,3%, або 42,7 млрд грн). Одночасно витрати банківської системи січень- жовтень 2020 року склали 169,42 млрд грн, що на 13,7% більше, чим за відповідний період 2019 року. Ріст витрат був обумовлений збільшенням відрахувань у резерви (в 2,5 рази) - до 23,3 млрд грн. Крім того комісійні витрати банків виросли на 29,9% - до 19,26 млрд грн, а процентні знизилися на 12,5% - до 53,92 млрд грн. Завдяки зниженню облікової ставки й стабільності депозитної бази продовжують знижуватися ставки по гривневих депозитах населення (9,6% річних на кінець червня й менш 9% на кінець липня), що сприяє зниженню вартості кредитів у національній валюті. Вартість валютних депозитів і кредитів продовжує перебувати на низьких рівнях. Завдяки зміцненню гривні рівень доларизації депозитів в II кварталі знизився на 3.8 п.п. до 40,7%.

СУЧАСНИЙ СТАН КРЕДИТУВАННЯ КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ УКРАЇНИ

Матвійчук Є. - студент групи МгФБС-1-20

Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент

Після проведення стрес-тестів НБУ виявилося, що банкам України необхідне збільшення капіталу більш ніж на 100 млрд. грн. Рівень проблемних кредитів у банківській системі перевищив 50%. Банки зіштовхнулися з курсовою проблемою - вони змушено повертати термінові валютні депозити, у той час як платоспроможність клієнтів по валютних кредитах стрімко

знижується. У підсумку банки змушено піднімати ставки по валютних кредитах, іти на міжбанківський ринок або залучати засоби в материнських структур. Зменшення корпоративних кредитів відбулося як у національній валюті (на 7,4%, або 35,1 млрд грн), так і в іноземній (на 19,3%, або 76,9 млрд грн). Хоча в грудні 2019 року середньозважена процентна ставка по кредитах у національній валюті, наданим корпоративному сектору, склала 15% (у грудні 2018 року - 20,9%).

За даними НБУ, середні ставки по кредитах суб'єктам господарювання в гривнях за III квартал скоротилися на 1,0 в. п. до 9,6% річних, а по кредитах фізичним особам - на 1,9 п. п. до 30,9% річних. Вартість валютних кредитів бізнесу становила близько 5% річних. Приріст кредитів фізичним особам збільшився на 4,7% (або 9,3 млрд грн), до 205,3 млрд грн. При цьому кредити в національній валюті виросли на 24,1%, або 32,6 млрд грн, а в іноземній - зменшилися на 38,4%, або 23,3 млрд грн. Середньозважена процентна ставка по кредитах у національній валюті домогосподарствам підвищилася до 35,8% (у грудні 2018 року - 33,1%). Обсяг дефолтних позик населенню в кредитному портфелі Укрексімбанку становив 2 млрд грн (89%), Укргазбанку - 4 млрд грн (56%), Ощадбанку - 5 млрд грн (45%), Приватбанку - 27 млрд грн (38%). Через банкрутство 50 банків в 2014-2015 роках банківська система України втратила 230 млрд. грн. або 9% ВВП України, незважаючи на подальше здешевлення кредитів, попит бізнесу, так і населення на кредити знижувався, що привело до зменшення кредитного портфеля банків. Так, портфель чистих кредитів бізнесу (тобто портфель без обліку резервів) скоротився за квартал на 6,3% у гривні й на 3,6% в іноземній валюті в доларовому еквіваленті.

Таблиця 1

ТОП-10 рейтинг найкрупніших банків України

№	Банк	Кредити фізичним особам, тис. грн.	№	Банк	Кредити юридичним особам, тис. грн.
1	ПриватБанк	42 790 543	1	Ощадбанк	57 334 464
2	АЛЬФА-БАНК	18 029 920	2	Укрексімбанк	50 498 586
3	УНИВЕРСАЛ БАНК	13 337 494	3	УКРГАЗБАНК	39 412 716
4	ПУМБ	13 203 565	4	Райффайзен Банк Аваль	38 691 807
5	Ощадбанк	8 739 338	5	АЛЬФА-БАНК	25 662 677
6	ОТП БАНК	7 021 102	6	ПУМБ	21 996 238
7	Райффайзен Банк Аваль	6 036 870	7	КРЕДИ АГРИКОЛЬ БАНК	21 004 372
8	КРЕДОБАНК	5 823 244	8	ПРОКРЕДИТ БАНК	19 160 748
9	А – БАНК	5 712 178	9	ОТП БАНК	19 067 770
10	КРЕДИ АГРИКОЛЬ БАНК	4 565 206	10	УКРСИББАНК	18 098 573

Портфель чистих кредитів населенню зменшився на 5% за квартал (-4,4% за квітень) уперше з початку 2017 року. Ключовим фактором такого скорочення

було формування банками резервів при одночасному скороченні попиту на кредити внаслідок погіршення споживчих настроїв. Зокрема, у другому кварталі скоротилися позики на побутову техніку й автокредити. У другий кварталі скорочувалася частка непрацюючих кредитів, у тому числі в державних банках, внаслідок списань. Рівень покриття непрацюючих кредитів резервами виріс за квартал на 1.2 в. п. до 96,8%, обновивши історичний максимум.

ПЕРСПЕКТИВИ СТРАХУВАННЯ ДЕПОЗИТІВ В УКРАЇНІ

Мозговий М. - студент групи МгФБС-1-20

Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент

Страхування депозитів полягає у створенні системи захисту грошових вкладів, що знаходяться на депозитних рахунках у комерційних банках, на випадок банкрутства цих банків. Система депозитного страхування (СДС) породжена дворівневою банківською системою і функціонує практично в усіх країнах з розвинутою ринковою економікою. Цікаво, що потреба в її створенні виникла в умовах глибокого кризового стану економіки. Запровадження СДС настільки важливе для вирішення цілої низки економічних та соціальних проблем, що в США цю подію в економічному житті країни ХХ століття оцінюють як другу за своєю значимістю після створення Федеральної Резервної Системи (ФРС).

Не дивно, що потреба створення СДС виникла і в Україні в період глибокої економічної кризи. Система страхування депозитів покликана вирішити два головних завдання: захистити насамперед дрібних вкладників від фінансових втрат; запобігти масовому вилученню вкладів, коли банк перебуває у тяжкому фінансовому становищі. Окрім цього, СДС виконує цілу низку допоміжних завдань: а)розмежовує відповідальність комерційних банків за рівень ризикованості операцій, які вони виконують, та відповідальність потенційного клієнта за вибір надійного банку; б)СДС може надати допомогу банкам, що опинилися в тяжкому фінансовому становищі, а саме: провести злиття банку, що перебуває в тяжкому фінансовому становищі, з іншим, сильнішим, банком; поручитися за цей банк, перерахувавши на його рахунки певну грошову суму; забезпечити механізми та процедури проведення банківських банкрутств.

СДС може здійснюватися на різних засадах. У першому варіанті передбачається наявність відкритої ЦБ кредитної лінії на користь СДС, якою вона може скористатися за умови, що власних поточних засобів не вистачає для виконання її функції. Система страхування депозитів, яка ґрунтується на використанні подібних державних гарантій, приваблива як для банків, так і для СДС, оскільки вона гарантує платоспроможність СДС без додаткового залучення банківських засобів до фонду або без додаткового обмеження відповідальності його перед страхувальниками. Безумовно, це в інтересах банків — членів СДС, а також підвищує довіру до СДС (інтерес депозитної

системи страхування). Недоліком є те, що держава покриває збитки, пов'язані з недоліками в діяльності банків чи організації, яка займається страхуванням депозитів, що не стимулює їх дбати про ефективність власного функціонування.

У другому варіанті фінансові можливості СДС обмежені надходженнями від банків-учасників та рівнем ефективності розміщення засобів фонду його управлінським апаратом. Перевагою цього варіанта є здійснення діяльності без інфляційних чинників, а недоліком — загроза витрат з боку страхувальників у результаті низької ефективності роботи керівників СДС.

Досвід країн, які досить тривалий час апробували СДС, показує: не може бути в одному варіанті системи, прийнятої й однаково ефективною на всі часи. Отже, незважаючи на те, на яких засадах ґрунтуватиметься СДС, вона, врешті-решт, має бути гнучкою, здатною пристосовуватись до конкретних економічних умов.

Страхування депозитів для України — справа нова, але те, що формування її розпочалося, — явище, безумовно, позитивне. Значення цього явища для економіки важко переоцінити. Країна, котра не може подолати кризи не платежів, не має механізму захисту тимчасово вільних грошових засобів населення, які воно довіряє банкам. За чинним в Україні законодавством у разі банкрутства банку в першу чергу покриваються борги перед бюджетом, в другу — перед юридичними особами і в останню — перед фізичними особами.

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ

Нікулін Р. – студент групи МгФБС-1-20

Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент

З найдавніших часів кредитні операції проводилися в умовах ризику неповернення кредиту. В сфері кредитних відносин існують матеріальна та юридична форми забезпечення кредитів. Страхування кредитних ризиків є предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Вагомий внесок в теоретичне і практичне дослідження страхування кредитів зроблено у працях Т. Гарської, І. Кондрата, О. Черкасової, Г. Чернової, Т. Федорової, С. Янової та ін. Подальші дослідження у даному напрямку є не лише запорукою збільшення прибутку банків, а й сприятимуть підвищенню їхньої фінансової стабільності та конкурентоспроможності.

Ризик кредитної операції матеріально проявляється в неповерненні, несплаті заборгованості, а юридично — у невиконанні зобов'язань. З одного боку, використання цих форм є трудомістким у кредитних операціях, а з іншого — позичальник не завжди має достатню можливість матеріального або юридичного забезпечення кредиту. Різноманітність видів кредитних операцій зумовлює особливості та причини виникнення кредитного ризику, який виникає, зазвичай, через недобросовісність позичальника кредиту; погіршення його фінансового стану; несприятливу економічну кон'юнктуру;

некомпетентність керівництва фірми тощо.

Отже, з метою захисту кредитно-фінансової сфери діяльності юридичних осіб проводиться страхування кредитних ризиків — ризику неплатежу, ризику настання відповідальності позичальника — юридичної особи за неповернення кредиту, а також ризику непогашення кредиту.

Кредитне страхування є відносно новим видом страхування, який почав розвиватися з розвитком споживчого кредиту в країнах з ринковою економікою, де населення купує будинки, автомобілі, товари тривалого користування з розстрочкою платежу. Об'єктом страхування кредитного ризику виступають майнові інтереси, пов'язані з матеріальними збитками, що можуть бути завдані страхувальнику внаслідок невиконання або неналежного виконання позичальником своїх зобов'язань, передбачених кредитним договором (договором позики) між позичальником і страхувальником (позикодавцем, кредитором).

Історичний прообраз страхування кредитів полягає у комісійній операції, за умовами здійснення якої укладалася додаткова угода, названа делькредере. Виділяють такі види страхування кредитів: страхування делькредере (комерційні кредити, кредити під засоби виробництва і предмети споживання, експортні кредити); страхування поручительства та гарантії; страхування збитків, які виникають через надмірну довіру (кредиту довіри).

Страховики, які займаються кредитним страхуванням, працюють у всіх галузях делькредере на основі однакових процедур: можливі страхові випадки попереджаються за допомогою поточного спостереження за кредитами; при настанні страхового випадку (втраті від неплатоспроможності позичальника) відшкодовується збиток; розмір збитку зменшують за рахунок участі страховика в одержанні частини сплаченого боргу при судовому процесі щодо банкрутства позичальника (регресний позов).

Необхідною умовою виникнення відповідальності є факт настання страхового випадку, а як результат - поява ризику неплатоспроможності позичальника. Страховим випадком вважають збитки страхувальника внаслідок невиконання або неналежного виконання позичальником своїх обов'язків, передбачених кредитним договором (договором позики). Сюди відносять: неповернення або часткове повернення позичальником кредиту (позики) у встановлені кредитним договором строки, невиконання ним відсотків у повному обсязі та в установлені кредитним договором строки, невиконання інших обов'язків, передбачених кредитним договором.

РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА БАНКІВ УКРАЇНИ

Пазюн Ю. - студентка групи МгФБС-1-20

Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент

Платоспроможні банки України в жовтні 2020 року одержали 2,22 млрд грн чистому прибутку, що в 1,6 рази менше, чим за аналогічний період 2019 року (3,64 млрд грн). За січень- жовтень 2020 року чистий прибуток банків

скоротився на 23,4% до відповідного до показника роком раніше - до 39,83 млрд грн.

Активи банківського сектору на листопад 2020 року виросли на 5% до 1,56 трлн грн. З початку 2020 року активи працюючих банків скоротилися на 1,8%. При цьому загальні активи банків склали 2 трлн грн. Доходи банків за 10 місяців виросли на 4% - до 209,25 млрд грн. У тому числі результат від переоцінки й від операцій купівлі-продажу збільшився в 1,6 рази г/г (до 22,12 млрд грн), комісійні доходи - на 10,1% (до 55,79 млрд грн), при цьому процентні доходи скоротилися на 3,4% г/г (до 123,47 млрд грн).

Активи банківського сектору виросли на 5% до 1,56 трлн грн, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. З початку 2020 року активи працюючих банків скоротилися на 1,8%. При цьому загальні активи банків (не скоректовані на резерви по активних операціях) склали 2 трлн грн. Доходи банків виросли на 4% - до 209,25 млрд грн. У тому числі результат від переоцінки й від операцій купівлі-продажу збільшився в 1,6 рази г/г (до 22,12 млрд грн), комісійні доходи - на 10,1% (до 55,79 млрд грн), при цьому процентні доходи скоротилися на 3,4% (до 123,47 млрд грн). Одночасно витрати банківської системи склали 169,42 млрд грн, що на 13,7% більше, чим за відповідний період 2019 року. Ріст витрат був обумовлений збільшенням відрахувань у резерви (в 2,5 рази) - до 23,3 млрд грн. Крім того комісійні витрати банків виросли на 29,9% - до 19,26 млрд грн, а процентні знизилися на 12,5% - до 53,92 млрд грн.

Таблиця 1

10 найбільших банків по величині активів

№	Банк	Активи, тис. грн.
1	ПриватБанк	572 448 057
2	Ощадбанк	271 908 631
3	Укресимбанк	237 277 674
4	УКРГАЗБАНК	167 751 760
5	Райффайзен Банк Аваль	108 513 066
6	АЛЬФА-БАНК	99 492 354
7	ПУМБ	81 833 590
8	УКРСИББАНК	70 480 532
9	СБЕРБАНК	66 317 411
10	ОТП БАНК	59 959 434

У загальному формування резервів під очікувані збитки стало основною причиною погіршення фінансового результату в 2020 році. Ряд банків визнали погіршення якості активів через фінансові труднощі позичальників. У зв'язку із цим відповідні витрати на резерви по кредитах в 2020 році виросли на 91% до

20.8 млрд грн проти 10.9 млрд грн в 2019 році. Загальне зниження бізнес-активності під час карантину й падіння попиту на кредити й банківські послуги негативно позначилися на процентних і комісійних доходах банків, особливо в другому кварталі. Однак після короткострокового падіння за результатами першого півріччя на 1.5%, в II півріччі чистий комісійний дохід відновився й у цілому за рік виріс на 5.8% в основному завдяки росту безготівкових операцій. Чистий процентний дохід був стійким і рос протягом усього року з уповільненням в II кварталі й істотним прискоренням в IV кварталі 2020 року. У річному вимірі чистий процентний дохід виріс на 7% проти 8% в 2019 році.

Головним викликом для прибуткової діяльності банків надалі будуть втрати від погіршення якості кредитного портфеля, що приведе до росту відрахувань у резерви в наступні два квартали. У той же час процентні й комісійні доходи продовжать рости, тому під кінець року сектор залишиться прибутковим.

СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

*Черниш О. - студент групи МгФБС-1-20
Науковий керівник - Павленко О.П., к.е.н., доцент*

Під страхуванням кредиту ми розуміємо один із видів забезпечення виконання зобов'язань, у відповідності з яким у разі настання певних подій (страхових випадків), передбачених договором страхування, страхова компанія зобов'язується сплатити обумовлену договором страхування грошову суму в рахунок виконання позичальником зобов'язань за кредитним договором. Страхування як засіб забезпечення кредитів безумовно вимагає залучення у правові відносини, що виникають з кредитної угоди, третьої особи. Необхідно також мати на увазі, що в умовах відсутності в Україні законодавства, яке б чітко і ясно регулювало систему правових та фінансових відносин, а також незалежного контролю за діяльністю страхових компаній, вся робота з оцінки суб'єктивного ризику, пов'язана зі страховою компанією, лягає на зацікавлених осіб, в даному випадку - на банки. Сучасна практика страхування кредитів в Україні має в основному три форми: страхування ризику непогашення кредиту; страхування позичальником відповідальності за неповернення кредиту; страхування позичальником предмета застави. За першої форми банк після укладення кредитного договору може самостійно застрахувати наданий кредит, підписавши зі страховою компанією договір про добровільне страхування його непогашення. У цьому разі сума страхових внесків враховується при встановленні ставки позикового процента. Ініціаторами таких страхових операцій повинні бути самі банки, які шукають захисту від кредитного ризику. При зверненні до такого забезпечення кредиту банк повинен переконатися в спроможності страхової компанії виконати свої зобов'язання при настанні страхового випадку.

Простішим з погляду процедури є страхування відповідальності

позичальника за непогашення кредиту, оскільки страховий поліс розглядається як різновид гарантійного листа з боку страхової компанії щодо клієнтів–позичальників. Проте цей варіант страхування можна розглядати як форму забезпечення повернення кредиту і сплати відсотків лише у разі, коли страхова фірма спроможна здійснити виплату страхової винагороди. Для цього банку необхідно через позичальника одержати від страхової компанії і розглянути такі документи: свідоцтво про державну реєстрацію; установчі документи; ліцензію на здійснення страхової діяльності з переліком видів страхування, у тому числі і страхування відповідальності; правила страхування; договір про добровільне страхування відповідальності; страховий поліс. Про платоспроможність страхової компанії може свідчити перевищення її активів над пасивами. Однак рекомендується ґрунтовно проаналізувати фінансові можливості страхової компанії, особливо ті чинники, які забезпечують фінансову стійкість страховика. Якщо аналіз усіх поданих матеріалів є позитивним і банк прийняв рішення про укладення договору страхування, то наступним етапом перевірки буде ретельне вивчення підготовленого страховою компанією проекту договору щодо врахування таких вимог: предметом страхування повинна бути відповідальність позичальника за непогашення кредиту і процентів за користування ним; строк дії договору страхування повинен перевищувати кінцевий строк погашення кредиту і сплати відсотків за нього.

Таким чином, в галузі страхування кредитних ризиків є такі невирішені питання: зміцнення фінансового стану та статусу страхових компаній; підвищення їх відповідальності при ухиленні від виплати відшкодування при настанні страхового випадку – неповернення кредиту клієнтом; розробка нових методів і форм страхування кредитів.

СТРУКТУРА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

*Алпатіна О., студентка гр.МгУФЕБ-20
Науковий керівник: Халатур С.М., д.е.н., професор*

На всіх етапах розвитку економіки основною її ланкою є підприємство. Підприємство здійснює свою діяльність в умовах нестабільності зовнішнього середовища і конкуренції, де на керівника покладається важлива роль управління господарюючим суб'єктом і подолання потоку проблем, з якими щодня стикається підприємство. У даних умовах особливого значення набуває економічна безпека підприємства як фактор поліпшення його економічного стану і досягнення цілей бізнесу.

Механізм забезпечення являє собою найбільш активну частину системи економічної безпеки підприємства. Особливістю механізму забезпечення економічної безпеки є його комплексний характер. По суті, його слід розглядати як «...сукупність управлінських, економічних, організаційних,

правових і мотиваційних заходів та способів, що забезпечують досягнення найвищих значень економічної безпеки» [4].

На нашу думку, економічна безпека - це такий стан економічних і правових умов функціонування й ефективності використання ресурсів, за допомогою яких створюється і підтримується стабільний та сталий розвиток підприємства. Досягнення такого стану економічної безпеки підприємства здійснюється при усуненні зовнішніх і внутрішніх загроз та формуванні ефективної системи управління.

Економічна безпека виступає однією з найважливіших характеристик життєздатності господарюючого суб'єкта, яка досягається за умови тривалого і успішного існування на ринку. Економічна безпека включає в себе три важливі елементи [5]: економічну незалежність; стійкість; розвиток.

На нашу думку, структуру механізму забезпечення економічної безпеки підприємства можна представити наступним чином рис. 1.



Рис. 1. Структура механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства

Фінансово-економічна незалежність передбачає здійснення контролю над власними ресурсами, здатність своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Необхідно досягти такий рівень виробництва, який

забезпечував би конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Під стійкістю розуміється стабільність діяльності, такий фінансовий стан, при якому забезпечується в нормальних умовах виконання всіх його зобов'язань перед працівниками, іншими організаціями та державою завдяки достатнім доходам і відповідності доходів видаткам. Внеском підприємств в багатообіцяюче майбутнє виступає збільшення їх сприятливого впливу на суспільство, і це завдання може бути досягнута тільки в тому випадку, якщо підприємства досягнуть стійкості [1]. Так само, як зазначає Білошкурська Н.В., якщо ризик зниження фінансової стійкості «не вчасно нейтралізований, підприємство втрачає можливість генерування необхідного рівня прибутку, а так само темпи свого стійкого зростання в майбутньому періоді» [2]. Стійкість виступає в якості основного джерела можливостей розвитку підприємства [3].

Отже, фінансово-економічна безпека підприємства передбачає сталий розвиток, завдяки використанню всіх видів ресурсів і підприємницьких можливостей, які забезпечують найбільш ефективно їх використання для запобігання загрозам, для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного і соціального розвитку. Це сприяє вирішенню основного завдання стоїть перед будь-яким підприємством: захист своїх інтересів і досягнення цілей бізнесу.

Література:

1. Арєф'єва О. В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки [Текст] / О. В. Арєф'єва, Т. Б. Кузенко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1 (91). – С. 98–103.].
2. Білошкурська Н.В. Особливості формування рівнів економічної безпеки / Н.В. Білошкурська // Економіка, фінанси, право. – 2011. – №5. – С.7-10..
3. Бондаренко О.О. Фінансово-економічна безпека підприємства: теоретичний та практичний аспекти [Електронний ресурс]/О.О. Бондаренко, В.А. Сухецький // Електронне видання «Ефективна економіка» – 2014. – №10. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3580>.
4. Управління фінансово-економічною безпекою: навчальний посібник / [О.А. Кириченко, П.Я. Пригунов, Л.В. Гнилицька та ін.]. - К.: Дорадо - Друк, 2010. – 480 с.
5. Череп О. Г. Управління фінансово-економічною безпекою підприємств в Україні [Текст] / О. Г. Череп, З. П. Урусова, А. А. Урусов // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 3(61). – С. 328-330

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ОЦІНКИ ЙОГО РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Чорний В., студент гр.МгУФЕБ-20

Науковий керівник: Халатур С.М., д.е.н., професор

Розробка методів оцінки фінансово-економічної безпеки економічного суб'єкта має важливе методологічне значення, яке пов'язане з необхідністю майже щоденного знання свого фінансового стану і завдяки цьому –

підтримання в ринкових конкурентних умовах його належного рівня.

На сьогодні доволі дискусійним є вибір критеріїв оцінки фінансової безпеки економічного суб'єкта, системи показників, що її характеризують, і самих методичних підходів до визначення рівня фінансової безпеки, оскільки у світі наразі існує безліч загроз, що можуть завадити його нормальному функціонуванню. Але якщо розглядати внутрішній аспект безпеки, то одним із найбільш показових параметрів є ступінь ресурсного забезпечення підприємства.

Стандартні значення показників, при яких забезпечується фінансова безпека економічного суб'єкта на мезорівні: власний капітал – 40-50%; кредит – 20-30%; кредиторська заборгованість – 20-25%; інші джерела оборотного капіталу – 5%; коефіцієнт автономії – від 0,5 до 1; коефіцієнт зіставлення позичкових і власних фінансових ресурсів – до 0,33; коефіцієнт ліквідності – від 0,8-1; коефіцієнт абсолютної ліквідності – від 0,2; коефіцієнт поточної ліквідності – від 1,5 [1].

Логічно, що чим вищий рівень ресурсної забезпеченості комерційної діяльності, тим вищим є і рівень фінансової безпеки економічного суб'єкта. Але рівень забезпеченості повинен бути оптимальною величиною, інакше матиме місце неефективне використання фінансових коштів за дуже високого рівня фінансової безпеки.

Недоліком даного методу є або надто широке (коли процес забезпечення фінансової безпеки ототожнюється фактично з усією діяльністю економічного суб'єкта; зводиться до оцінки використання всіх внутрішніх фінансових ресурсів), або дуже вузьке охоплення (наприклад коли на мезорівні оцінюється лише достатність оборотних коштів для ведення виробничо-збутової діяльності).

На думку найбільш успішних бізнес-структур, найперспективнішим напрямком щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства шляхом оптимального розподілу його ресурсів є застосування системи ERP (англ. Enterprise Resource Planning) – організаційної стратегії інтеграції виробництва і операцій, управління трудовими ресурсами, фінансового менеджменту і управління активами, орієнтованої на безперервне балансування та оптимізацію ресурсів підприємства. Така система дозволяє оцінювати та контролювати ефективне функціонування ряду основних бізнес-процесів на підприємства, зокрема: вибір постачальників на основі тендерних закупівель; планування логістичних потоків; спільне з постачальником планування транспортувань; оперативний облік руху товарів; скорочення запасів усіх видів (сировини, готової продукції, вільних обігових коштів і т. п.); планування товарообігу, асортименту і т. д.

Аграрна група компаній UKRAVIT, діюча з 1999 року, є лідером виробників засобів захисту рослин в Україні. Основний напрямок діяльності компанії – виготовлення і реалізація агрохімічної продукції. Із введенням системи ERP на даний момент адаптовані та автоматизовані наступні ділянки:

закупівлі і управління відносинами з постачальниками; взаєморозрахунки з постачальниками і покупцями; управління ланцюжками поставок; сертифікація якості сировини і продукції; облік виробничих замовлень; збут, сервіс, маркетинг; склад і логістика; контроль і облік серійних номерів, строків придатності і сертифікатів; управління складськими запасами; диспетчеризація вантажоперевезень; облік власного транспорту тощо. Програма була введена в промислову експлуатацію з 15.11.2017 року. Укравіт Агро оцінює її впровадження (за 5-ти бальною шкалою): відповідність потребам організації – 4 (добре); зручність роботи з програмою – 4 (добре); якість роботи партнера постачальника ERP – 4 (добре); забезпечення безпеки підприємства за рахунок правильного ресурсного розподілу – 5 (відмінно); рекомендували б колегам використовувати дане рішення для автоматизації діяльності та підвищення рівня фінансово-економічної безпеки – так [2].

ТОВ «Крафт Декенсістем» створено в 2011 році як комплексне підприємство з виробництва і монтажу металевої підвісної стелі. На даний момент проведені роботи з впровадження ERP та автоматизації основних функцій на наступних ділянках: документообіг; облік договорів; закупівлі та постачання; оформлення замовлень і управління відносинами з постачальниками; управління ланцюжками поставок; облік приходу товарно матеріальних цінностей; управління збутом, логістикою і транспортом; управління складськими запасами; облік товарно матеріальних цінностей в цехових коморах тощо. Програма введена в експлуатацію у вересні 2017 року. В цілому, роботу системи підприємство оцінює таким чином (за 5-ти бальною шкалою): відповідність потребам організації – 4 (добре); зручність роботи з програмою – 4 (добре); оцінка якості роботи партнера-постачальника ERP – 4 (добре); забезпечення безпеки підприємства за рахунок правильного ресурсного розподілу – 4 (добре); рекомендували б колегам дане рішення – так [3].

В цілому зарубіжні експерти вважають, що українські підприємства мають величезний потенціал до оптимізації власного ресурсного забезпечення, оскільки активна інтеграція України до європейського співтовариства буде означати гармонізацію правил, процедур та впровадження нових стандартів, що виведуть економічну захищеність підприємств на європейський рівень.

Література:

1. Фролов С.М., Козьменко О.В., Бойко А.О. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 50 с.

2. Семененко Є.А. Відгук про автоматизацію процесів на базі «BAS ERP Управління підприємством 2 для України» в компанії з виробництва та продажу засобів захисту рослин «UKRAVIT» [Електронний ресурс] / Семененко Є.А. // – 2017. – Режим доступу: <http://tqm.com.ua/clients/ukravit-agro-projekt-erp-1c>.

3. Бондаренко С.А. Відгук про автоматизацію обліку на базі «BAS ERP Управління підприємством 2 для України» в компанії з виробництва і монтажу підвісних стель «Крафт Декенсістем» [Електронний ресурс] / Бондаренко С.А.// – 2018. – Режим доступу: <http://tqm.com.ua/clients/kraft-diekiensistiem-erp-1c>.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

Ю.Якимчук, студентка групи МгФБС-1-20

Науковий керівник: д.е.н., доцент Добровольська О.В.

Умови глобалізації світових економічних ринків призводять до реструктуризації банківських систем шляхом введення інноваційних технологій, підвищення угод злиття банків, підйом зосередження їх капіталів, надання банками нових послуг. Втім, про продуктивне функціонування держави загалом говорить стійка банківська система, тобто це її стан, при якому правильно і добре виконуються її функції, і ще підтримується можливість підтримувати рівновагу і відновлювати стан після зовнішніх потрясінь або ж посилення диспропорцій, будь-яких відхилень від безпечних характеристик, викликаних кризовими явищами. Головним джерелом прибутків банків вважається отримання вигоди від втілення кредитних операцій, а тому в ході управління кредитної роботи банку об'єктами вважаються не тільки кожна окрема кредитна операція, а й сукупність усіх наданих банком кредитів з їх взаємовпливу і взаємозалежності, іншими словами кредитний портфель банку, тоді одним з основних завдань, яке в даний час має стояти перед менеджментом банків, вважається дієве управління кредитним портфелем комерційної установи. Неефективне управління кредитним портфелем призводить до збільшення ризиків втілення кредитних операцій, а це, в свою чергу, веде до настання збитку і втрати вкладених ресурсів [1, с. 3-4].

Вивченням сутності кредитного портфеля банку приурочені до роботи таких науковців як: С. Арбузов, Ю. Бугель, В.М. Голуб, Е.Дж. Долан, О.І. Лаврушин, С. Панова, В.А. Челноков та ін.

Трактування такого поняття як «кредитний портфель» розподіляється за трьома підходами. Так, науковці, при визначенні розкладів до сутності кредитного портфеля були визначені до першої групи, припускають кредитний портфель як сукупність виданих позик, цим беруть до уваги виключно втілення кредитної операції. Представниками цього підходу до трактування сутності «кредитного портфеля» цілком можливо віднести цих науковців як: С. Арбузов, А.С. Кокін, А.І. Лаврушин, С. Панова, А. І. Пашков, С. Челноков, К. Шумкова. До другої групи визначень було віднесено наукові розклади тих творців, що наголошують, що кредитний портфель вважається трудомістким управлінським процесом, який визначає вибір напрямів інвестицій, іншими словами плановані дії, чому акцентують увагу велике значення кредитування між іншими

банківськими послугами. Прихильниками зазначеного наукового підходу цілком можливо вважати таких авторів: Ю. Бугель, Е.Дж. Долан, Дж.Ф. Сінкі. По-третє, відображає значення проведення кредитних операцій на макрорівні, іншими словами висвітлюється значення кредитного портфеля не лише на рівні банківської установи, а і на загальнодержавному рівні. Адептом цього підходу цілком можливо вважати такого творця як В.Грушко [2 с.30-33].

Тому, можна надати висновок, що «кредитний портфель» як фінансова категорія відтворює три головні взаємопов'язані між собою характеристики банківської діяльності - прибутковість, ліквідність і ризик.

Література:

1. Гладких Д. Основні складові доходів і витрат українських банків / Д. Гладких // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 5. – С.3-4.
2. Грушко, В. Оптимізація структури кредитного портфеля комерційного банку / В.Грушко, Т.Іваненко // Вісник НБУ. – №2. – 2014. – С. 30-36.

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНОЮ ПОЛІТИКОЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

*В.М. Йолтухівський, студент групи МгФБСз-1-19
Науковий керівник: д.е.н., доцент Добровольська О.В.*

В умовах жорсткої конкуренції і великого ступеня невизначеності кредитного ринку підвищується ризик неповернення виданих позичок, дисбалансу кредитного портфеля банку і, як наслідок, зниження ліквідності балансу. Тому бажання врахувати вплив будь-яких чинників, окреслення стратегічних й тактичних цілей потребує від комерційних банків пошуку кредитної політики, яка стане «двигуном» (чи індикатором) його кредитної діяльності.

Більшість з науковців до найбільш важливих внутрішніх факторів, які визначають кредитну політику банку, відносять кредитний потенціал банку; ступінь ризику й прибутковість окремих видів позичок; стабільність депозитів; спектр виконуваних операцій і послуг; забезпеченість позичок; професійну підготовленість, кваліфікацію й досвід персоналу банку; клієнтуру банку; цінову політику банку; практичне володіння персоналом банку теорією й інструментами економічного ризику [36].

Схематично фактори, які впливають на кредитну політику комерційних банків, представлені на рисунку 1.

Стратегія й тактика банків щодо отримання та надання кредитів і є сутністю його кредитної політики. На наш погляд кредитна політика – це сукупність дій, які направлені на створення умов щодо ефективного розміщення залучених коштів у кредитування для отримання стабільних прибутків банків.

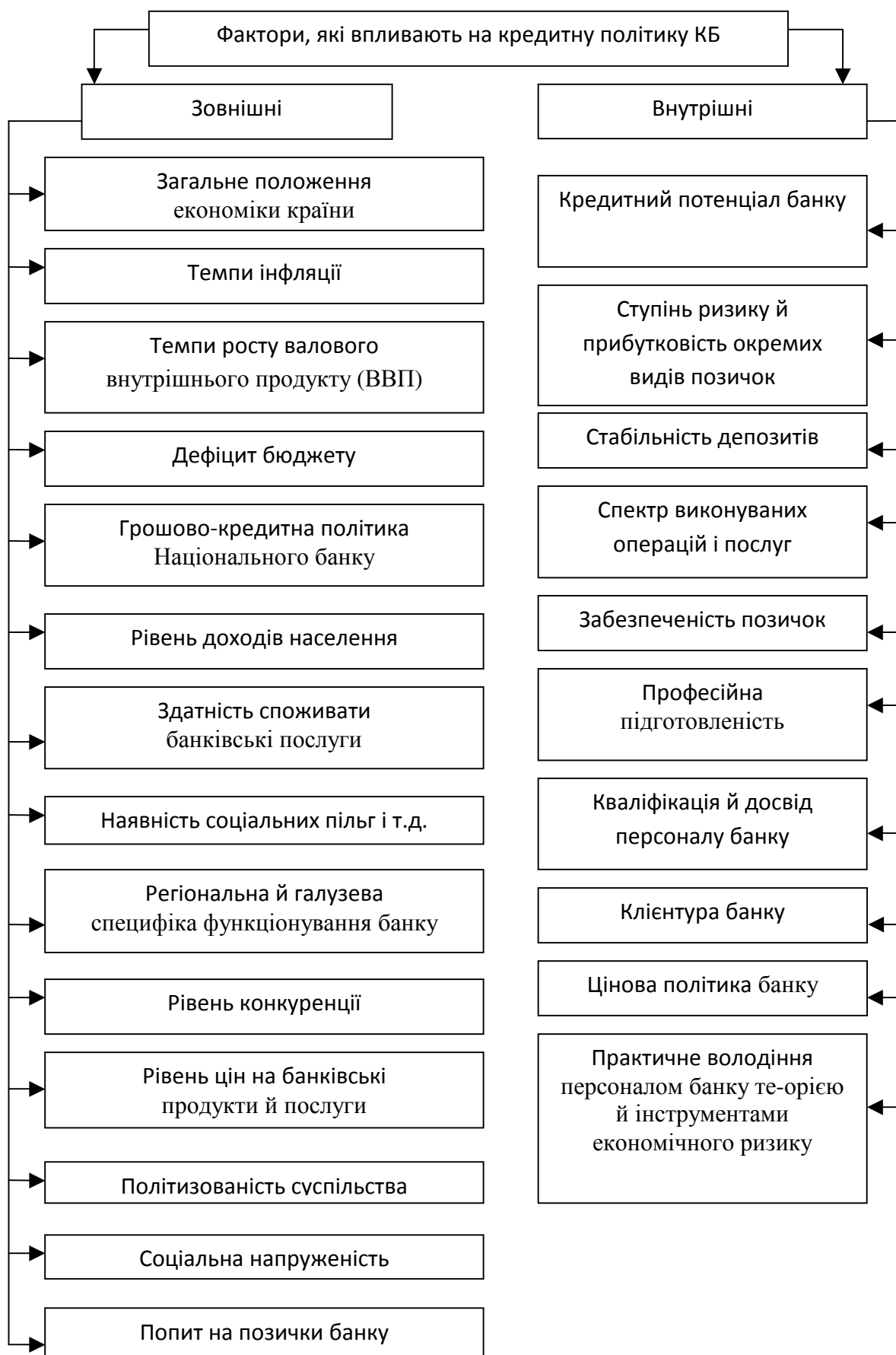


Рис. 1 Фактори, що впливають на кредитну політику КБ

Таким чином, кредитна політика банку - це його загальні напрямки діяльності, основний задум роботи на рику кредитних послуг. Подальша її реалізація пов'язана з розробкою спеціальних інструкцій і інших документів, що регламентують проведення тих чи інших операцій, що визначають критерії оцінки клієнтів і етапи взаємодії з ними. Формується і уточнюється кредитна політика - це безперервний, ітеративний процес. З метою врахування об'єктивних соціальних і економічних умов банківської діяльності вона періодично переглядається.

Кредитна політика комерційного банку описує загальну ціль та шляхи її здійснення:

- пріоритетні напрями кредитування за галузевою приналежністю та юридичним статусом;
- вигідну для банку лінійку кредитів та кредитних рахунків;
- кредити, від яких треба відмовитися;
- визначити коло позичальників банку, в тому числі небажаних;
- окреслити політику надання кредитів фізичним особам;
- комплекс заходів контролю якості кредитного портфеля банку.

Отже, управління кредитною політикою комерційного банку є визначальним елементом процесу оптимізації його кредитного портфеля, визначає довгострокову стратегію в сфері кредитування, враховує загальний напрям функціонування банку.

Література:

1. Костеріна Т.М. Кредитная политика банка. URL: http://studme.org/36206/bankovskoe_delo/kreditnaya_politika_banka
2. Костяшкіна О.Г. Кредитная политика коммерческого банка. URL: <http://pandia.ru/text/77/298/96525.php>

ОБЛІК, ОПАДАТКУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

*Алпатіна О., студентка гр. М2МтУФЕБ-1-20
Науковий керівник: к.е.н., доцент Ю.Л.Якубенко*

Для того, щоб впоратись із зростаючими загрозами у сфері інформаційної безпеки, пов'язаними із швидким розповсюдженням соціальних мереж, корпоративні спеціалісти повинні, не втрачаючи часу, впроваджувати ефективні методи для підтримки конкурентоздатності своїх компаній. В даний момент постачальникам продуктів та послуг у галузі ІТ-безпеки, інтеграторам

рішень і розробникам корпоративних політик безпеки є що протиставити новому спектру загроз.

Одним із методів захисту інформації є організаційні заходи. Керівництву компаній необхідно проводити адекватну роз'яснювальну і просвітницьку роботу з персоналом, зокрема організовувати тренінги, які даватимуть елементарні знання з інформаційної безпеки, оскільки за статистикою 70 % витоку інформації відбувається через необережність та необізнаність працівників [1]. Також необхідно посилити дисципліну працівників і відчуття відповідальності за володіння комерційною інформацією. Реалізація цих заходів передбачає доволі великий об'єм робіт: створення і доведення до відома працівників локальних нормативних актів, регламентів або інструкцій, впровадження режиму комерційної таємниці. Слід зауважити, що організаційні методи – це частина комплексу робіт, які не замінять технічні засоби, а лише доповнять їх, і тільки вдале поєднання організаційних та технічних заходів дасть необхідний ефект в області захисту інформації.

Технічні засоби – комплексні засоби моніторингу, аналізу і фільтрації вхідного і вихідного трафіку на рівні шлюзів. Аналіз в режимі реального часу дасть можливість переглядати окремі з'єднання і виявляти фактори ризику, забезпечуючи тим самим своєчасний захист діяльності працівників компанії у соціальних мережах зокрема і в Інтернеті в цілому. Вибірковий контроль використання соціальних мереж. Для захисту організації від витоку даних і для впевненості її керівника у тому, що працівники не порушують прийняті обмеження на розповсюдження інформації, йому необхідно залишити за собою право слідкувати за діями свої підлеглих на сайтах соціальних мереж.

Для зниження впливу соціальних мереж на пропускну здатність інтернет-каналу слід здійснювати кешування на сервері сторінок найзатребуваніших сайтів. Таким чином, після початкового завантаження із мережі файли даних і відеофайли будуть зберігатися на локальному сервері, що дасть змогу зменшити трафік і знизити час реакції на запит користувача. При цьому можна буде отримувати доступ до сторінок соціальних мереж, не знижуючи пропускну здатність мережі підприємства.

Отже, соціальні мережі – потужний інструмент маркетингу, просування товару, нарощування клієнтської бази. Вважаємо доцільним мінімізацію загроз, пов'язаних з необережною поведінкою користувачів соціальних мереж. Лише системний підхід до управління підприємством і його безпекою, коли всі працівники, особливо в кризових, конфліктних і нестабільних ситуаціях, серйозно відноситимуться до проблеми забезпечення інформаційної, особистої безпеки і економічної безпеки організації загалом, дасть позитивні результати діяльності.

Література:

1. Кухарська Н.П. Вплив соціальних мереж на корпоративну інформаційну та економічну безпеку / Н.П. Кухарська, В.М. Кухарський// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/3740/kukharskanpkukharskyivm.pdf>

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Демченко А., студентка МгМт-УФЕБ-1-20

Науковий керівник: О. Ткаченко, к.е.н, доцент

Запорукою ефективного розвитку вітчизняних аграрних підприємств є виробництво та реалізація якісної продукції не лише на внутрішніх, а й на зовнішніх ринках. Враховуючи останні тенденції в економіці та суттєву переорієнтацію підприємств, відбувається актуалізація зовнішньоекономічної діяльності. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС сприяє не лише вільному руху капіталів та суттєвому поштовху розвитку вітчизняної економіки, а й обумовлює низку проблем, вирішення яких є першочерговим не лише для керівництва державою, а й для вітчизняних аграрних підприємств. Перш за все, вітчизняним підприємствам необхідно шукати шляхи виходу на нові ринки збуту або закріпитися вже на завойованих ринках, адже конкурентна боротьба буде лише загострюватися. А при здійсненні вибору країни цільового ринку слід враховувати не тільки привабливість ринку, ринкових сегментів, особливості входу на ринок, наявні бар'єри, а й індивідуальні особливості вітчизняного підприємства. По-друге, певні відмінності технічних норм і стандартів вітчизняних підприємств та підприємств країн ЄС ускладнюють транскордонну торгівлю і потребують узгодження українських та європейських стандартів, а, отже, можуть зумовити не лише часткове технічне переоснащення, а й пошук нових підходів управління підприємством (оскільки зазначені норми і стандарти стосуються майже усіх сфер діяльності підприємства).

Отже, процеси, що відбуваються в економіці України, суттєво позначаються на особливостях господарської діяльності та специфіці управління вітчизняними підприємствами, а також на підходах і методах управління економічною безпекою, що, в свою чергу, зумовлює розширення меж такого управління та необхідність врахування не лише специфіки діяльності та особливостей функціонування господарюючого суб'єкта і врахування специфіки власної країни, а й необхідність передбачення наслідків інтеграції на зовнішні ринки збуту. З одного боку, це ускладнює діяльність вітчизняних підприємств та управління їх фінансово-економічною безпекою, а з іншого, – є значним поштовхом до збільшення прибутковості підприємств та зростання їх ринкової вартості.

Процеси інтеграції, інтернаціоналізації та глобалізації економічних явищ і процесів базуються на зовнішньоекономічній діяльності різних суб'єктів і формують «трикутник еволюційної взаємодії» у сфері ЗЕД. Розвиток глобалізаційних явищ посилює конкуренцію, і для більшості ринків

формується нові умови функціонування суб'єктів ринку. Це примушує суб'єктів господарювання включатися в інтеграційні процеси і таким чином коло замикається. Тобто, умови діяльності на зовнішніх ринках та інтеграційно-глобалізаційні процеси формують потребу у захисних механізмах фінансово-економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Таким чином, зовнішньоекономічна діяльність є складною діяльністю, яка характеризується вищою ймовірністю виникнення ризиків порівняно із діяльністю на внутрішніх ринках. Отже, зовнішньоекономічну діяльність можна визнати одним з пріоритетних об'єктів фінансово-економічної безпеки підприємства, що потребує від менеджменту підприємств адекватного концептуального, інструментального та соціально-поведінкового забезпечення економічної безпеки у сфері ЗЕД.

КАДРОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ю. Кузьменко студентка гр. МгУФЕБ-1-20

Кадрова безпека – основна функціональна складова економічної безпеки підприємства, яка передбачає збереження та розвиток інтелектуального потенціалу підприємства, ефективне управління персоналом.

Адже порушення працівниками підприємства трудової дисципліни, розкрадання або неефективне використання ресурсів, розголошення інформації, яка складає комерційну таємницю – створюють загрозу майну, репутації та безпеці компанії.

Аналізуючи сутність кадрової безпеки підприємства, доцільно відокремити пов'язані з нею ключові проблеми [1]:

- розробка мотиваційних схем та схем оплати праці,
- ліквідація збитків, пов'язаних з трудовими спорами,
- аналіз ситуації конкурентів,
- аналіз ринку праці в регіоні,
- робота з кадровим резервом,
- оцінка компанії чи організації як роботодавця,
- способи проектування кар'єри,
- підвищення лояльності та відповідальності співробітників тощо.

Кадрова політика підприємства – це система принципів і правил, за якими діють її працівники у внутрішньому і зовнішньому середовищі у відповідності з концепцією розвитку організації.

Система обліково-аналітичного забезпечення підприємства об'єднує три взаємопов'язаних елементи: підсистему облікового забезпечення, підсистему аналітичного забезпечення та підсистему контролю [3]. Але доказову базу кадрової політики, на наш погляд слід доповнити даними, які несуть дані про кадри підприємства, але не являються підставою для облікових записів, тобто інформаційним забезпеченням. На мій погляд, обліково-аналітичне

забезпечення кадрової політики підприємств складається з таких видів забезпечення:

- нормативно-законодавче забезпечення;
- інформаційно-кадрове забезпечення;
- облікова інформація;
- аналітична інформація;
- результати внутрішньогосподарського контролю.

Отже, формування обліково-аналітичного забезпечення кадрового забезпечення, яке базується на надійній та достовірній обліковій інформації та даних аналізу, що дозволяє оперативно контролювати ефективність використання кадрів та рівень оплати праці, виявляти негативні тенденції і перспективні напрямки розвитку, стає вирішальною умовою формування якісної кадрової політики та забезпечення кадрової безпеки підприємства.

Література:

1. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія. К.: КНЕУ, 2017. 305 с.

2. Живко З.Б. Кадрова безпека в системі економічної безпеки підприємства / З.Б. Живко // Вплив політичних циклів на якість життя та рівень щастя в Україні: Матеріали засідання круглого столу ; за ред. М.І.Флейчук, У.В. Щурко, Н.І. Черкас, О.Б. Василиці [Електронний ресурс] – Львів: «Сполом», 2016. – 127 с. – Режим доступу: <http://lv.niss.gov.ua/content/articles/files/Zbirnyk-29.03-19b69.pdf>

3. Красномовець В. А. Методи забезпечення кадрової безпеки підприємства. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2017. Вип. 3(59). С. 142–143. Серія «Економіка».

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*О. Генієвська студентка гр. МгУФЕБ-1-20
Науковий керівник: О. Губарик, к.е.н., доцент*

Обліково-аналітичне забезпечення формується при тісній взаємодії підсистем бухгалтерського обліку й економічного аналізу.

Основою обліково-аналітичного забезпечення є інформація, тобто сукупність відомостей про внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства, яку використовують для оцінки й аналізу економічних явищ та процесів для розроблення і прийняття управлінських рішень.

Отже виникнення концепції стратегічного управлінського обліку зумовлене необхідністю забезпечення належного обліково-аналітичного базису для стратегічного менеджменту у сучасному глобалізованому просторі, за умови розширення її інформаційного простору і спрямованого на забезпечення якості процесу стратегічного управління підприємством та його постійне вдосконалення.

На мою думку обліково-аналітичне забезпечення управління суб'єктами господарювання можна охарактеризувати як систему, оскільки воно має ознаки, властиві системі:

- наявність зв'язків (у тому числі зворотних);
- поділ на частини;
- наявність структури;
- цілеспрямованість;
- збереження певної стійкості в заданих межах під впливом зовнішніх факторів;
- багатоаспектність.

Під системою обліково-аналітичного забезпечення управління суб'єктом господарювання я, особисто розумію сукупність підсумкової інформації про стан та результати його діяльності, зосередженої в різних формах фінансової та управлінської (внутрішньо-господарської) звітності.

СТРАТЕГІЧНИЙ ВИБІР В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В. Полохач студент гр. МгУФЕБ-1-20

Л. Васильєва, д.н.держ.упр., професор

Для реалізації механізму забезпечення стратегічної економічної безпеки підприємства принципово важливим є питання, які стосуються видів стратегій функціонування підприємства на основі визначення рівня його стратегічної економічної безпеки, виходячи з комбінації рівнів його фінансової безпеки, благонадійності контрагентів та рівня розвитку управлінської складової.

В результаті дослідження, було виявлено різноманіття стратегій, яке на наш погляд, є різними модифікаціями декількох базових стратегій розвитку підприємства: стратегії обмеженого зростання, зростання й скорочення, побічно пов'язаних зі стадіями життєвого циклу підприємства. Залежно від етапів життєвого циклу підприємства розрізняють два види стратегій розвитку:

- стратегія прискореного зростання компанії, яка передбачає інтенсифікацію зусиль компанії щодо завоювання ринку і розширення своїх потенційних можливостей. Реалізація даної стратегії веде до можливого суттєвого підвищення значень критеріїв досягнення цілей над рівнем попереднього року. Подібна стратегія застосовується в технологіях, які динамічно розвиваються та швидко змінюються;

- стратегія обмеженого зростання компанії, що характеризує зосередження і підтримку існуючих напрямків бізнесу. Для цієї стратегії цілі встановлюються від досягнутого рівня. Дана стратегія спрямована на ефективне забезпечення виробничих процесів і приросту активів, що забезпечують обмежений зростання обсягів виробництва та реалізації продукції. Основними типами цієї стратегії є: стратегія посилення конкурентної позиції; стратегія розширення ринку; вдосконалення продукту.

На думку Сорока Л. С. [2], стратегія сталого розвитку підприємства, як економічна категорія, з одного боку, характеризує економічні відносини між їх учасниками, а з іншого - визначає поведінку підприємства в ринковому середовищі й формує його стратегічну позицію. При цьому вона спрямована на досягнення загальних стратегічних і тактичних цілей підприємства щодо забезпечення сталого зростання його вартості.

Стратегія сталого розвитку підприємства Гриценко А.С. [1] визначається, як комплекс заходів, спрямованих на зміну нижчої зони стійкості на вищу і досягнення, в кінцевому підсумку, «межі» стійкого стану.

Можна виділити чотири конкурентні стратегії, відповідні зонам стійкості:

1. Для зони кризової стійкості найкращою є стратегія ортогонального розвитку, яка спрямована на досягнення швидкого результату. В даний період підприємство не володіє запасом часу і необхідно вжити швидкі та найбільш значні кроки для подолання кризи за допомогою здачі в оренду або продажу незатребуваних площ, концентрації на вузькій спеціалізації, сегментах.

2. Стратегія ендогенного розвитку є пріоритетною для зони нестійкості. Дана стратегія спрямована на досягнення стійкості підприємства за рахунок його внутрішніх резервів. Підкреслимо, що підприємство має перспективи виходу з кризи за рахунок використання в господарській діяльності бізнес-інкубаторів, а також підвищення конкурентоспроможності продукції.

3. Для зони нормальної стійкості характерною є стратегія інтродуктивного або інтроспективного розвитку, яка включає залучення інвесторів та отримання замовлень більшого обсягу.

4. Стратегія поліінтегрального розвитку характерна для зони високої стійкості підприємств. Стратегічні можливості підприємства визначають подальший розвиток і досягнення високих результатів за рахунок залучення венчурного капіталу.

Слід зазначити, що розглядаючи стратегії розвитку підприємства і виділяючи серед них найбільш сприятливу - стратегію сталого розвитку, вчені не приділяють належної уваги необхідності забезпечення економічної безпеки підприємства в довгостроковій перспективі. У зв'язку з цим, необхідно застосовувати підхід, який диференціює стратегії розвитку підприємства на основі рівня його стратегічної економічної безпеки.

Література:

1. Гриценко А.С. Стратегічні засади зміцнення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств. *Облік і фінанси*. 2018. № 2. С. 118-124.

2. Сорока Л. С. Обліково-інформаційна система в управлінні економічною безпекою для різних поведінкових моделей підприємства. *Облік і фінанси*. 2013. № 1(59). С. 51-55.

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

О. Прокуда, студент гр. МЗУФЕБ-20

Науковий керівник Т.М. Саванчук, к.е.н., викладач

У сучасних умовах процес успішної функціонування і економічного розвитку вітчизняних підприємств значною мірою залежить від ступеня економічної безпеки. Економічна безпека будь-якого бізнесу - це захист його діяльності від негативного впливу зовнішнього середовища, здатність швидко усувати або пристосовуватися до різних загроз, якщо вони суттєво не впливають на фінансові показники.

Необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється об'єктивно наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності функціонування та досягнення головних цілей своєї господарської діяльності. Рівень економічної безпеки бізнесу залежить від здатності керівництва та професіоналів, особливо менеджерів, уникати потенційних загроз та усувати негативні наслідки деяких негативних складових зовнішнього та внутрішнього середовища.[2]

Роль стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства має важливе значення, оскільки поряд із корпоративною стратегією вона окреслює мету, напрямок та перспективи більш передбачуваного розвитку бізнесу, що, в свою чергу, є основою для забезпечення фінансової ефективності та стабільності.

Головними критеріями диференціації стратегічних підходів до управління фінансово-економічною безпекою підприємства є такі чинники:

1) стан фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання на момент розробки (корегування) стратегій;

2) фінансові можливості підприємства щодо політики безпеки. Концептуально поняття «стратегії» в економічній літературі трактують як:

1) мету управління (ідеальну модель підприємства, в якій реалізується бачення його керівників, власників); позицію на ринках (передусім конкурентну участь на ринках, захоплення нових ринків); зразок (джерело прагнення підприємства наблизитися до еталона);

2) запланований майбутній результат, напрям розвитку, перспективне уявлення про майбутній стан підприємства, маневр у конкурентній боротьбі;

3) визначення основних довгострокових цілей і завдань, ухвалення курсу дій, розподілу ресурсів, необхідних для виконання поставлених завдань;

4) загальний всебічний план досягнення цілей;

5) довгостроковий курс розвитку підприємства, спосіб досягнення цілей;

6) комплекс прийнятих рішень стосовно розміщення ресурсів і досягнення довгострокових конкурентних переваг на цільових ринках;

7) узагальнену програму діяльності, спрямовану на досягнення підприємством мети завдяки ефективному розподілу, координації та використанню ресурсів [1].

Важливою передумовою функціонування бізнесу є його стратегічна спрямованість, особливо в ринкових умовах. Однак стратегічне управління повинно охоплювати всі сфери бізнесу, включаючи фінансову та економічну безпеку, незважаючи на те, що соціально-економічна та політична нестабільність, належне управління безпекою ускладнюється низкою проблем, зокрема нестабільністю економіки та її державним регулюванням, недосконалістю та нестабільністю правового середовища, значною тіньовою ситуацією на ринку та тиском з боку більш сильних конкурентів, включаючи несправедливість, рейдерство, відсутність фінансового забезпечення та інше.

Визначальні завдання фінансово-економічної безпеки у процедурі стратегічного планування розвитку підприємства полягають в оцінці рівня й описі характеристик стану безпеки за кожною стратегічною альтернативою, дослідженні ризиків і чинників впливу на реалізацію стратегії, узгодженні обраної стратегії розвитку підприємства з основами його життєдіяльності при формуванні кінцевої стратегії, моніторингу стану безпеки та врахуванні його зміни при коригуванні економічної стратегії розвитку.

Основними стратегічними цілями фінансово-економічної безпеки підприємства є:

- максимізація рівня фінансової рентабельності
- оптимізація об'єму фінансових ресурсів
- забезпечення необхідного рівня фінансової стійкості
- мінімізація рівня приймаючих фінансових ризиків
- фінансова стабільність при виникненні ризикових ситуацій
- безпека інвестиційної діяльності підприємства
- безпека інноваційної діяльності підприємства
- захист конкурентної позиції підприємства[3].

Отже, стратегія фінансово-економічної безпеки передбачає визначення довгострокових цілей фінансової діяльності та вибір найефективніших способів їх досягнення. Цілі цієї стратегії мають підпорядковуватися загальній стратегії економічного розвитку та спрямовуватися на максимізацію прибутку та ринкової вартості підприємства.

Література:

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф [под ред. Л. И. Евенко ; сокр. пер. с англ.]. – М. : Экономика, 1999, – 520 с.
2. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів, 2012. –386 с.
3. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

*А. Процун студентка групи МгУФЕБ-1-20
Науковий керівник: О. Атамас, к.е.н., доцент*

Сучасний стан економіки України характеризується швидкими змінами умов функціонування підприємства, загрозами його фінансовим інтересам з боку окремих суб'єктів господарювання, високим рівнем фінансових ризиків. Тому важливим завданням щодо забезпечення життєздатності підприємства є гарантування його фінансово-економічної безпеки.

Економічну безпеку підприємства можна розглядати як практичне використання таких принципів сучасного менеджменту, як своєчасна реакція на зміни в зовнішньому середовищі, чітке уявлення про структурні і функціональні компоненти підприємства, а також одного з основних положень сучасної теорії управління – ситуаційного підходу до управління, яким визнається важливість швидкості і адекватності реакції, що забезпечують адаптацію підприємства до умов його існування. Звідси економічну безпеку підприємства належить розглядати як еволюційний розвиток ситуаційного підходу до управління.

Невід'ємним елементом дослідження економічної безпеки підприємства є вибір її критерію. Критерієм економічної безпеки підприємства розуміється ознака або сума ознак, на підставі яких може бути зроблений вивід про те, чи знаходиться підприємство в економічній безпеці чи ні. Такий критерій повинен не просто констатувати наявність економічної безпеки підприємства, а і оцінювати її рівень. Якщо призначення критерію зводиться лише до констатації економічної безпеки підприємства, то в цьому випадку неминуха суб'єктивність оцінки.

Існує велика кількість авторських робіт і колективних розробок у сфері визначення показників, факторів, критеріїв, граничних значень економічної безпеки. Під критерієм економічної безпеки слід розуміти оцінку стану економіки з точки зору найважливіших процесів, що відображають суть економічної безпеки [1].

Критерії економічної безпеки диктують вибір певних показників економічної безпеки, які найбільш адекватно описують і характеризують національну систему відтворення, рівень кількісних і якісних параметрів її розвитку.

На сьогоднішній день можна виділити два підходи до оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства, а саме:

- 1) індикаторний підхід;
- 2) ресурсно - функціональний підхід.

Індикаторний підхід, при якому рівень економічної безпеки визначається за допомогою індикаторів, які розглядаються як порогові значення показників, що характеризують діяльність підприємства в різних функціональних областях,

що відповідають певному рівню економічної безпеки . Оцінка економічної безпеки підприємства встановлюється за результатами порівняння (абсолютного або відносного) фактичних показників діяльності підприємства з індикаторами [2].

Індикаторному підходу притаманна проблема, пов'язана з визначенням рівня точності індикатора. Нині відсутня методична база визначення індикаторів, які враховують особливості діяльності підприємства, зумовлені, зокрема, його галузевою належністю, формою власності, структурою капіталу, існуючим організаційним і технічним рівнем. У разі некваліфікованого визначення значення індикаторів неправильно може бути визначений рівень економічної безпеки підприємства, що може спричинити за собою ухвалення управлінських рішень, які не відповідають реальному стану справ. Індикаторний підхід переважно застосуємо на макроекономічному рівні, де значення індикаторів найбільш стабільні.

Ресурсно-функціональний підхід, відповідно до якого оцінка рівня економічної безпеки підприємства здійснюється на основі оцінки стану використання корпоративних ресурсів за спеціальними критеріями [2]. При цьому в якості корпоративних ресурсів розглядаються фактори бізнесу, використовувані власниками і менеджерами підприємства для виконання цілей бізнесу. До корпоративних ресурсів, у свою чергу, відносяться: капітал, персонал, інформація, технології, техніка, обладнання та право .

Література :

1. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки - Ареф'єва О. В., Кузенко Т. Б.//Актуальні Проблеми Економіки 2009 р., №1(91), с. 98-103

2. Кублікова Т.Б. Ключевые факторы привлечения прямых иностранных инвестиций в Украину / Т.Б. Кублікова // Oeconomia, Aetarium, Jus Актуальная тема – 2012. – № 4–5 (05–06) август-октябрь – С. 91-94.

КОМПЛЕКСНО-СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Садовий Д., студент МгУФЕБ-1-20

Науковий керівник: М. Бардадим, к.е.н., доцент

На сьогоднішній день постійні зміни матеріально-технічного забезпечення створюють попит на вдосконалення внутрішньої бази підприємств відносно методів економічної безпеки.

Система економічної безпеки кожного підприємства є індивідуальною, її повнота і дієвість залежать від чинної в державі законодавчої бази, від обсягу матеріально-технічних і фінансових ресурсів, виділених керівниками підприємств, від розуміння кожним з працівників важливості гарантування безпеки бізнесу, а також від досвіду роботи керівників служб безпеки підприємств.

Щоб впоратися з викликами сьогодення, необхідно мати розуміння як

захистити підприємство, через впровадження чітких та зрозумілих методів оцінювання безпеки. Надійний захист економічної безпеки підприємства можливий лише за комплексного і системного підходу до її організації. Тому в економіці існує таке поняття, як система економічної безпеки підприємства. Ця система забезпечує можливість оцінити перспективи зростання підприємства, розробити тактику і стратегію його розвитку.

Якщо більш детально розглянути основні елементи системи економічної безпеки підприємства, то можна виділити деякі аспекти на які слід звернути окрему увагу.

Перш за все підприємство потребує захисту комерційної таємниці та конфіденційності інформації, що є запорукою довіри та лояльності клієнтів. Також не слід нехтувати загальною технічною безпекою тому, що при недостатній розвиненості цієї бази можна отримати незадовільну якість роботи.

Організація системи безпеки будь-якого комерційного підприємства повинна мати такі чотири рівні:

- Адміністративний - управлінські рішення, необхідні для забезпечення безперервного функціонування об'єкта.
- Оперативний - заходи забезпечення безпеки господарюючого суб'єкта специфічними засобами і методами.
- Технічний - використання сучасних технологій у сфері забезпечення всіх видів безпеки.
- Режимно - пропускний - система фізичної безпеки, зокрема охорона фінансових, інтелектуальних і матеріально-технічних цінностей підприємства.

На кожному підприємстві необхідно реалізувати систему гарантування безпеки. Впровадження цієї системи надасть більшу вірогідність прогнозуванню можливих загроз економічній безпеці, а також, посприє організації діяльності превентивних заходів. Окрім цього, дана система прискорить процес ухвалення рішень і організації діяльності з реагування на виниклі загрози.

Підсумовуючи все вищенаведене, слід виділити головне завдання системи управління економічною безпекою підприємства. Цим завданням є передбачення і випередження можливих загроз, що призводять до кризового стану, а також проведення антикризового управління, яке спрямоване на виведення підприємства з кризового стану; мінімізація зовнішніх і внутрішніх загроз економічному стану суб'єкта підприємництва, зокрема його фінансовим, матеріальним, інформаційним, кадровим ресурсам, на основі розробленого комплексу заходів економіко-правового і організаційного характеру. Слід мати на увазі, що найбільше значення у справі забезпечення економічної безпеки підприємництва мають первинні економіко-правові та організаційні заходи, що забезпечують фундамент, основу системи безпеки, на відміну від вторинних - технічних, фізичних тощо.

У процесі досягнення поставленої мети фірма вирішує конкретні завдання, які об'єднують усі напрями забезпечення безпеки.

РОЛЬ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В. Чорний, студент гр. МгУФЕБ-1-20

Науковий керівник: Н. Бондарчук, д.держ.упр., професор

Будь-яке сучасне велике підприємство рухається в напрямку автоматизації, а тому забезпечення його економічної безпеки неможливе без ефективного управління інформаційними системами.

Основне призначення будь-якої системи управління підприємством – забезпечити нормальну виробничу діяльність всіх підрозділів підприємства та захист від розкриття, втрати, витоку, спотворення, знищення офіційної інформації. Завдяки ефективному використанню цих принципів в інформаційних технологіях та бізнес-процесах спостерігається значне підвищення ефективності діяльності підприємства та зменшення втрат від потенційних економічних загроз.

Практика найуспішніших бізнес-моделей свідчить, що наразі найбільш актуальним напрямком забезпечення інформаційної безпеки підприємства шляхом оптимального розподілу його ресурсів є використання ERP-систем. Ця система дозволяє оцінити та контролювати ефективне функціонування ряду ключових бізнес-процесів підприємства, зокрема: вибір постачальників на основі тендерних закупівель; планування логістичного потоку; спільне планування транспорту з постачальником; функціональний облік руху товарів; виявлення нестачі всіх видів запасів (сировини, готової продукції, вільних оборотних коштів тощо); бізнес-планування тощо.

Група сільськогосподарських компаній UKRAVIT, що працює з 1999 року, є лідером у сфері виробництва засобів захисту рослин в Україні. Основним видом діяльності компанії є виробництво та продаж агрохімічної продукції. З впровадженням системи ERP в даний час оптимізовано та автоматизовано такі сфери: закупівлі та управління відносинами з постачальниками; взаємні угоди з постачальниками та покупцями; управління ланцюгами поставок; сертифікація якості сировини та продукції; облік виробничих замовлень; продажі, обслуговування, маркетинг; склад та логістика; контроль та облік серійних номерів, термінів придатності та сертифікатів; управління запасами; графік перевезення вантажів. Це дозволило зменшити варіативну складову та ступінь впливу зовнішніх факторів [1].

Підприємство Craft DeccanSystems було створено в 2011 році та спеціалізується на виробництві металевих підвісних стель. На даний момент триває робота з впровадження ERP та автоматизації основних програмних процесів у таких сферах: управління документами; облік договору; закупівля та постачання; замовлення та управління відносинами з постачальниками; управління ланцюгами поставок; облік прибуття товару; управління продажами, логістикою та транспортом; управління запасами; облік предметів у магазинах тощо. Фахівці підтверджують, що інтеграція системи забезпечить

функціонування всіх підрозділів підприємства як єдиного організму, що неминуче відіб'ється на ступені його економічної безпеки [2].

Література:

1. Семененко Є.А. Відгук про автоматизацію процесів на базі «BAS ERP Управління підприємством 2 для України» в компанії з виробництва та продажу засобів захисту рослин «UKRAVIT» [Електронний ресурс] / Семененко Є.А. // – 2017. – Режим доступу: <http://tqm.com.ua/clients/ukravit-agro-projekt-erp-1c>.

2. Бондаренко С.А. Відгук про автоматизацію обліку на базі «BAS ERP Управління підприємством 2 для України» в компанії з виробництва і монтажу підвісних стель «Крафт Декенсистем» [Електронний ресурс] / Бондаренко С.А.// – 2018. – Режим доступу: <http://tqm.com.ua/clients/kraft-diekiensistiem-erp-1c>.

ОБЛІК СПИСАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

О. Гаркуша, студентка гр. ОПС-19

Науковий керівник: к. е. н., доцент Губарик О. М.

Після того, як основний засіб стає непридатним до використання, коли він підлягає продажу або перепродажу, підприємство приймає рішення щодо його. Але цей являє собою складну процедуру, тому необхідно встановити причини та підстави для його списання.

Для того щоб визначити, що основний засіб є непридатний до використання, або його неможливо продати іншим підприємствам, неможливо здійснити ремонт чи модернізацію та для оформлення відповідних первинних документів на підприємстві створюють постійно діючу комісію [1].

Комісія визнає чи можлива подальша експлуатація об'єкта основного засобу за первісним призначенням та складає Акт списання основних засобів (форма № ОЗ-3) або Акт списання транспортних засобів (форма № ОЗ-4), де вказує підстави для такого визнання та результати ліквідації об'єкта. Документи складається у двох примірниках, які підписуються членами комісії, головним бухгалтером і затверджуються керівником підприємства. Перший примірник передають до бухгалтерії, а другий — залишається в особи, відповідальної за збереження основних засобів.

Під час списання об'єкта основного засобу його балансова вартість дорівнює різниці між його первісною вартістю і сумою накопиченого зносу [2].

Списання об'єкта основного засобу відображається зменшенням первісної вартості об'єкта на суму накопиченого зносу проводкою, шляхом дебетування рахунку 13 і кредитування рахунку 10, а потім балансову вартість основного засобу, що залишилася відображають в дебеті рахунку 10 та списують до інших витрат, тому по дебету відображається сума субрахунку 976 «Списання необоротних активів», а по кредиту сума рахунку 10.

Слід пам'ятати, що всі витрати, пов'язані з ліквідацією основних засобів (зарплата працівників, ЄСВ, послуги підрядника, якщо вони понесені і

документально підтверджені), також обліковуються на субрахунку 976.

Після ліквідації об'єкта основного засобу, іноді можуть залишатися товарно-матеріальні цінності та можуть бути визнані активами, а отже, обов'язково мають бути зараховані на баланс підприємства. Їх вартість залежить від того, як підприємство планує їх надалі використовувати. Якщо продавати, то необхідно обліковувати їх за чистою вартістю реалізації; якщо використовувати у своїй господарській діяльності — за вартістю можливого використання.

Оприбутковують ТМЦ з визнанням іншого доходу за кредитом субрахунку 746 «Інші доходи» і зарахуванням на рахунки обліку матеріальних запасів. За дебетом субрахунку 209 «Інші матеріали» — якщо плануються ТМЦ продаватися, або за дебетом рахунків 201 «Сировина та матеріали» і 207 «Запчастини» — у випадку планів щодо подальшого їх використання у своїй діяльності.

Тож, підставою для списання основних засобів є затверджений керівником акт списання, а отримані ТМЦ оприбутковуються з визнанням іншого доходу за кредитом субрахунку 746 «Інші доходи».

Література:

1. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003 р. № 561.
2. П(С)БО 7 «Основні засоби», затв. наказом МФУ від 27.04.2000 р. № 92.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТОВАРІВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

А.Галух, студентка гр. МгОП-20

Науковий керівник: О. Чернецька, к.е.н., доцент

Роздрібна торгівля — це вид економічної діяльності у сфері товарообігу, що охоплює купівлю-продаж товарів кінцевому споживачеві й надання йому торговельних послуг. Торговельними об'єктами у сфері роздрібної торгівлі можуть бути, зокрема, магазини, павільйони, кіоски, палатки й товарні склади.

Роздрібна торгівля регламентується пп. 4.4 Національного стандарту України ДСТУ 4303:2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять».

Згідно з п. 8 і п.9 П(С)БО 9 «Запаси» придбані товари зараховують на баланс підприємства за первісною вартістю, до якої входять:

- суми, сплачувані згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням товарів, які не відшкодовують підприємству;
- транспортно-заготівельні витрати (витрати на заготівлю запасів,

оплату тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи й транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів).

Для обліку товарів, які надійшли на підприємство з метою роздрібного продажу, використовують субрахунок 282 «Товари в торгівлі» (згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Мінфіну від 30.11.1999 р. № 291).

Відповідно до п. 16 П(С)БО 9 оцінку запасів під час вибуття можуть проводити одним із методів, зокрема:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості першого за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних витрат;
- ціни продажу.

Зважаючи на значну й змінну номенклатуру товарів, підприємствам роздрібною торгівлі зручніше здійснювати оцінку товарів за цінами продажу — п. 22 П(С)БО 9.

У разі обліку товарів за продажними цінами на субрахунку 282 відображають продажну вартість товарів, яка складається з первісної вартості товарів і суми торговельної націнки.

Зокрема, для обліку торговельної націнки підприємства роздрібною торгівлі використовують субрахунок 285 «Торгова націнка». На цьому субрахунку відображають різницю між покупною та продажною (роздрібною) вартістю товарів. Відповідно до Інструкції № 291 збільшення суми торговельних націнок відображають за кредитом субрахунку 285.

Причому у фінансовій звітності слід відображати згорнуте за всіма субрахунками сальдо рахунка 28, тобто купівельну вартість товарів без суми торговельних націнок.

Дохід від реалізації товарів показуємо за кредитом субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів», а за дебетом субрахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» (Дт 902 Кт 282) — списання фактичної собівартості реалізованих товарів (виходячи із ціни їх придбання).

Щодо списання суми торговельної націнки на реалізовані товари, то це можна відображати у два способи:

- за дебетом субрахунку 285 і кредитом субрахунку 282
- або

— методом сторно зворотною кореспонденцією таких рахунків (Дт 282 Кт 285 — сторно).

Отже на рахунку 28 ведеться облік товарів придатних для реалізації товарів за собівартістю та відображається вибуття запасів та списання їх вартості на витратні рахунки.

Література:

1. Закон України «про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" та змінами внесеними Наказом Міністерства фінансів N 379(z1065-19) від 16.09.2019)з Наказом Міністерства фінансів N 588 (z1020-20) від 29.09.2020.
3. Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Мінфіну від 30.11.1999 р. № 291
4. Національний стандарт України ДСТУ 4303:2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять».

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Н. Геркіял студент гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: О. Ткаченко, к.е.н., доцент

Аграрний сектор займає одну з провідних ланок економіки України. Податки підприємств, які виробляють сільськогосподарську продукцію вносять значний вклад до бюджету нашої держави. Однією із основних форм власності сільськогосподарського підприємства є Фермерське господарство.

Фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках. Фермерські господарства, як і будь-які інші сільськогосподарські юридичні особи, мають право працювати на загальній системі оподаткування зі сплатою податку на прибуток або як платники єдиного податку. Фермерські господарства без статусу юридичної особи, які організовуються на основі діяльності фізичних осіб-підприємців, теж можуть бути як загальносистемниками (зі сплатою ПДФО), так і спрощенцями. Найпоширеніші форми оподаткування для Фермерських господарств наведено у таблиці 1.

Знаючи всі аспекти різних форм оподаткування, юридичні особи можуть вибрати потрібну форму для ефективної економічної діяльності.

Перевагою єдиного податку 4 групи є звільнення від сплати багатьох податків:

- податок на прибуток
- податок на майно
- рентної плати за спеціальне використання води

- крім звільнення від сплати частини податків, перевагою єдиного податку є відносно невисокі (порівняно з податком на прибуток) ставки податку.

Таблиця 1

Найпоширеніші форми оподаткування для фермерських господарств

Критерії	Єдиний податок четвертої групи	Загальна система оподаткування.
Платник податку	Платниками ЄП групи 4 можуть бути тільки підприємства — сільгосптоваровиробники. При цьому частка сільгосптоваровиробництва за попередній податковий рік у них має дорівнювати або перевищувати 75 % (п.п. 4 п. 291.4 ПКУ).	Будь-яких особливих умов для застосування загальної системи оподаткування немає. Її може застосовувати будь-яка юрособа.
База оподаткування	Базою для оподаткування є: ріллі, сіножаті, пасовища і багаторічні насадження, землі водного фонду. Ставки податку встановлені п. 293.9 ПКУ у відсотках до бази оподаткування, тобто до нормативної грошової оцінки одного гектара відповідних категорій земель.	Базою оподаткування є грошове вираження прибутку, основна ставка податку — 18 %.
Сплата податку	Сплачують податок щоквартально протягом 30 календарних днів після звітного кварталу в процентовці, зазначеній у п.п. 295.9.2 ПКУ	Підприємства з річним доходом за минулий рік понад 20 млн грн. подають прибуткову декларацію щокварталу (п. 137.4 ПКУ). Ті ж, у кого дохід не перевищує 20 млн грн., а також виробники сільгосппродукції звітують один раз на рік

Але найбільшим недоліком єдиного податку 4 групи є те що він не прив'язаний до результатів діяльності аграрія, сектору економіки з великими ризиками. Тому він вигідний для високорентабельних фермерських господарств або для тих, кому в сільськогосподарській діяльності достатньо невеликої кількості землі.

Оподаткування регламентується Податковим Кодексом України, при веденні господарської діяльності підприємство не може відхилитися від статей ПКУ і створювати власні засади. Для удосконалення обліку з питань оподаткування потрібно проаналізувати діяльність підприємства та на основі цього аналізу відштовхуючись від існуючих статей ПКУ вибрати потрібну

форму оподаткування.

Література:

1. Податковий кодекс України / Верховна Рада України; Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Войтенко Т.І. Податковий експерт [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/may/issue-38/article_36315.html

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

С. Кравченко, студентка гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: Ю.Л. Якубенко, к.е.н., доцент

Незважаючи на те, що бухгалтерський облік досить часто визначають як інформаційну систему, яка вимірює, обробляє і передає фінансову інформацію про господарюючий суб'єкт, він сам потребує інформаційного забезпечення, насамперед нормативного. «Систему управління обліком в Україні можна представити наступним чином: Перший рівень – Закони України, Укази Президента, Постанови Кабінету Міністрів України, міжнародні договори; Другий рівень – Нормативні документи міністрів і відомств, які реєструються у Міністерстві юстиції України; Третій рівень – Накази, розпорядження, інструкції, вказівки, методичні рекомендації міністерств і відомств, що не реєструються у Міністерстві юстиції України; Четвертий рівень – розпорядчі документи підприємства, що формують облікову політику та організацію обліку» [1, С. 45].

Крім нормативно-методологічної бази з ведення бухгалтерського обліку, при його організації широко використовується і позаоблікова інформація. До позаоблікової інформації, яку використовує система бухгалтерського обліку належать:

- Соціальна інформація;
- Екологічна інформація;
- Різноманітна технічна і технологічна документація тощо.

Готова продукція – це виріб (напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції. Усі елементи виробничого процесу - сировина, матеріали, які перебувають на різних стадіях технологічного процесу, утворюють незавершене виробництво та формують вид виробничого запасу [2, С. 56].

На підприємствах у бухгалтерському балансі залишки готової продукції відображаються по фактичній виробничій собівартості. У поточному обліку наявність і рух готової продукції оцінюється по відпускним (оптовим) цінах

підприємства (з відособленим обліком відхилень між фактичною виробничою собівартістю і відпускнуою вартістю продукції) [3, С. 78].

Оцінка у звітному періоді здійснюється за фактичною собівартістю і за обліковими цінами з деяким відхиленням від фактичної собівартості. Наприкінці місяця обов'язковою умовою є облік готової продукції за фактичною собівартістю (визначається за даними аналітичного обліку).

У поточному обліку готову продукцію оцінюють за «твердими» обліковими цінами (середньорічною плановою собівартістю, договірними або оптовими цінами або за фактичною виробничою собівартістю). Такі ціни є основою ведення бухгалтерського обліку готової продукції на складах оперативного-бухгалтерським методом. Облік готової продукції у вартісному вираженні ведуть за місцем їх зберігання із зазначенням матеріально відповідальних осіб [4, с. 93].

Відхилення фактичної собівартості готової продукції від планової (чи від відпускнуої вартості) на підприємствах враховуються на окремих аналітичних рахунках по однорідних групах виробів, що відкриваються в складі рахунка готової продукції. У регістрах аналітичного обліку ці відхилення відображаються окремою позицією.

Готова продукція відображається в бухгалтерському обліку та звітності за найменшою з двох оцінок – первісною вартістю та чистою вартістю реалізації. За чистою вартістю реалізації тільки в тому разі, якщо на дату Балансу її ціна знизилася або вона зіпсувалася, застаріла чи якимось іншим чином втратила початкову очікувану економічну вигоду. В бухгалтерському обліку уцінка відобразиться таким чином:

1. відображена уцінка готової продукції Д-946 К-26;
2. віднесена уцінка на фінансовий результат Д-791 К-946 [5, С. 134].

Суму, на яку первісна вартість готової продукції перевищує чисту вартість їхньої реалізації, і суму вартості повністю втраченої готової продукції списують на витрати звітного періоду зазначеної вартості в позабалансовому обліку. Після визначення осіб, які повинні відшкодовувати втрати, належно до відшкодування суми зараховують до дебіторської заборгованості (або інших активів) і доходу звітного періоду. Якщо чиста вартість реалізації готової продукції, яка вже була раніше уцінена і є активами на дату балансу, загалом збільшується, то на суму збільшення чистої вартості реалізації (але не більше від суми від попереднього зменшення) сторнується запис про попереднє зменшення вартості цієї продукції [3, С. 126].

Викладені вище вимоги дають змогу зробити висновок, що дооцінка готової продукції не має сенсу, оскільки в будь-якому разі вона в фінансовій звітності відобразатиметься за найменшою з двох оцінок: історичною собівартістю (первісною вартістю) або чистою вартістю реалізації.

Отже, балансова вартість готової продукції ніколи не перевищить їхньої первісної вартості.

Література:

1. Грабова Н. М. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках / Н. М. Грабова, Ю.Г. Кривоносов. К.: А.С.К., 2018. 504 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова. Житомир: ЖІТІ, 2017. 576 с.
3. Бутинцев Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік / ред. Ф.Ф. Бутинцев. Житомир: ЖІТІ, 2010. 300 с.
4. Донцова Л.В., Комплексний аналіз бухгалтерської звітності / Л.В. Донцова, Н.А. Никифорова. К.:Освіта, 2010. 304 с.

ПРИНЦИПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ З КАЗНАЧЕЙСТВОМ

К. Крива, студентка гр. ОПС-1-19

Науковий керівник: О.М. Губарик, к.е.н, доцент

У своїй роботі бюджетні установи здійснюють розрахунки безготівково, зберігаючи кошти на поточних рахунках банку або реєстраційних рахунках в Державній казначейській службі України.

Державна казначейська служба України (Казначейство) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, коштів клієнтів відповідно до законодавства, бухгалтерського обліку виконання бюджетів [2].

Принципи безготівкових розрахунків бюджетних установ:

- бюджетна установа (організація) не має права самостійно обирати установу банку для відкриття рахунків;
- бюджетна установа (організація) сама обирає форму безготівкових розрахунків і погоджує у відповідній угоді (договорі, контракті), укладений з постачальником, виходячи з наявних коштів на рахунках та умов фінансування;
- кошти з рахунка бюджетної установи (організації) списуються тільки за розпорядженням власника рахунка;
- момент проведення платежу має бути наближеним до часу виконання робіт, отримання матеріалів, надання послуг тощо;
- платежі проводяться в межах залишку коштів на рахунку платника;
- платежі проводяться тільки в розмірі зареєстрованих зобов'язань платника;
- платежі проводяться тільки на передбачені планом використання та кошторисом цілі та на підставі пакету документів, що підтверджують цільове призначення витрачання коштів [1].

Для більш зручної передачі документів до ДКСУ, розроблена система дистанційного обліку «Клієнт Казначейства – Казначейство» (далі СДО), що набагато спрощує проведення платежів та інших документів. СДО користується

близько 40 тисяч клієнтів Казначейств по всій країні. Через СДО бюджетні установи розпорядники бюджетних коштів відправляють документи до Казначейства. За кожним розпорядником бюджетних коштів закріплений казначей, що перевіряє правильність надісланих документів, контролює використання коштів, перевіряє доцільність використання кодів економічної класифікації видатків та проводить всі платіжні документи бюджетної установи.

Для обліку коштів та бухгалтерських операцій з ними, планом рахунків для бюджетних установ передбачено синтетичні рахунки 23 «Грошові кошти на рахунках», а саме субрахунки 2313 (2323) «Реєстраційні рахунки» та 2314 (2324) «Інші рахунки в Казначействі» та 24 «Єдиний казначейський рахунок» та його субрахунки.

За дебетом цих рахунків відображаються надходження грошових коштів на рахунки в установах банків та в органах Казначейства, за кредитом - їх використання.

Отже, розрахунки бюджетних установ мають свої особливості та принципи, яких потрібно дотримуватися при роботі з Державною казначейською службою України.

Література:

1. Дерікова С.Д. «Методичні рекомендації з навчальної дисципліни: «Облік і звітність у бюджетних установах» / С.Д. Дерікова // 2017 рік: <https://sites.google.com/site/lekciioblikizv/>

2. Постанова КМУ №215 від 15 квітня 2015 р. «Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України».

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА

К. Нор, студентка групи МгОП-1-20

Науковий керівник: Саванчук Т.М., к.е.н., доцент

В сучасних умовах розвитку господарських відносин та стану економіки, момент постачання товарів та оплати не збігаються, тому виникає таке поняття як «дебітори» та «дебіторська заборгованість». Зовнішні боржники підприємства виникають або внаслідок попереднього постачання товарів (робіт, послуг) з їх післяплатою за договором, або ж при перерахуванні авансу на рахунок постачальника. Як і будь-який інший актив підприємства, дебіторська заборгованість потребує розуміння її сутності та жорсткого контролю за процесом перетворення такого активу у безнадійний борг, що може загрожувати стабільній роботі бізнесу.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [2], який застосовується з урахуванням особливостей оцінки та

розкриття інформації щодо дебіторської заборгованості, встановлених іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [3]. Згідно з яким дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [2].

В господарській практиці діяльності підприємств, дебіторську заборгованість класифікують за такими ознаками:

- за терміном погашення;
- за об'єктами, щодо яких виникли зобов'язання дебіторів;
- за своєчасністю оплати боржниками.

За першою ознакою виділяють довгострокову та поточну дебіторську заборгованість.

Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу. Датою балансу при цьому вважають останній день звітного періоду – 31 грудня. До складу довгострокової дебіторської заборгованості відносять такі об'єкти: заборгованість за майно, передане у фінансову оренду; заборгованість, забезпечену довгостроковими векселями та іншу довгострокову заборгованість.

Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Дебіторську заборгованість за об'єктами, щодо яких виникають зобов'язання дебіторів, поділяють на:

- дебіторську заборгованість, пов'язану з реалізацією продукції, товарів, робіт, послуг;
- дебіторську заборгованість, що не пов'язана з реалізацією продукції, товарів, робіт, послуг, а виникає внаслідок здійснення інших операцій.

Залежно від своєчасності оплати дебіторську заборгованість класифікують на:

- дебіторську заборгованість, термін оплати якої не настав;
- дебіторську заборгованість, не оплачена в термін (прострочена, сумнівна);
- дебіторську заборгованість, за якою минув термін позовної давності (безнадійна) [1].

Виникнення простроченої, сумнівної та безнадійної заборгованості призводить до «заморожування» активів та уповільнення швидкості обороту грошових коштів.

Щоб цього уникнути потрібно:

- виконувати постійний моніторинг потенційних дебіторів (оцінювати фінансовий стан та платоспроможність, ринкову репутацію, імідж тощо);
- створити резерв сумнівних боргів та виробити порядок його визначення

в обліковій політиці підприємства;

- систематично проводити інвентаризацію заборгованості.

Отже, ведення будь-якого бізнесу передбачає укладання господарських, трудових, цивільно-правових договорів, взаємодію з контрагентами та державою, а тому неможливо убезпечитися від виникнення дебіторської заборгованості. В таких умовах потрібно розуміти сутність такої заборгованості та уміти її класифікувати, що дозволить правильно вести облік заборгованості та здійснювати її оцінку, що зменшить ризик виникнення сумнівної та безнадійної заборгованості, що в свою чергу позитивно вплине на фінансовий стан підприємства.

Література:

1. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 424 с. URL:https://pidru4niki.com/87858/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/buhgalterskiy_oblik

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

3. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 688 с. URL: https://pidru4niki.com/1635031853207/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/buhgalterskiy_oblik

ОЦІНКА БАЗОВИХ ЗАСАД ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ю. Подгорна, студентка гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: доц. Чернецька О.В.

Для характеристики роботи бухгалтерської служби будь-якого підприємства необхідним є аналіз та оцінка базових засад його облікової політики. Під обліковою політикою слід розуміти конституцію підприємства, в якій передбачається система обліку з приводу формування інформаційних ресурсів для менеджерів [1]. Формування облікової політики відбувається на трьох рівнях: 1) міждержавному — розробка правил і принципів функціонування бухгалтерського обліку в межах об'єднання держав; 2) державному — встановлення загальних правил, стандартів ведення бухгалтерського обліку; 3) підприємства — сукупність способів і прийомів ведення бухгалтерського обліку, що прийняті на підприємстві та відповідають особливостям його діяльності [2].

В процесі формування облікової політики слід виокремлювати організаційно-технічні та методичні напрями бухгалтерського обліку. Організаційно-технічна складова є первинною відносно методичної. До організаційних засад облікової політики підприємства відносяться наступні

питання:

1. Форма організації бухгалтерського обліку.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» підприємству надана можливість самостійно вибирати одну з чотирьох форм організації бухгалтерського обліку:

- введення у штат підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;
- користування послугами фахівця з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець без створення юридичної особи;
- ведення на договірних основах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою;
- самостійне ведення бухгалтерського обліку і складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства.

2. Форма ведення бухгалтерського обліку.

Бувають такі форми: меморіально-ордерна (використовується бюджетними установами), журнально-ордерна, для середніх та малих підприємств – проста і спрощена форми обліку.

3. Способи опрацювання інформації – ручний або автоматизований (із застосуванням комп'ютерних програм).

4. Робочий План рахунків із зазначенням синтетичних та аналітичних рахунків обліку (як додаток до наказу).

5. Графік документообігу й перелік осіб, які мають право підпису первинних документів щодо господарських операцій.

6. Порядок і терміни проведення інвентаризації із затвердженням складу постійно діючої інвентаризаційної комісії.

7. Перелік форм, що використовуються для складання внутрішньої оперативної бухгалтерської звітності.

8. Інші організаційні моменти залежно від потреб підприємства.

До методичних засад облікової політики підприємства відносяться:

- методи оцінки вибуття запасів;
- методи амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, а також довгострокових біологічних активів та інвестиційної нерухомості у разі, якщо вони обліковуються за первісною вартістю;
- підходи до переоцінки необоротних активів;
- метод обчислення резерву сумнівних боргів;
- перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);
- базу розподілу загальновиробничих витрат тощо.

На початковому етапі формування облікової політики головним бухгалтером та бухгалтерською службою використовуються досвід та професійні знання вузькоспеціалізованих працівників бухгалтерії. Інженерно-технічна, планово-фінансова та інші служби підприємства, відповідальні за

планування таких важливих показників як собівартість продукції, амортизація тощо, розробляють і вносять пропозиції з питань формування облікової політики.

Отже, облікова політика підприємства має наступні складові, кожна з яких об'єднує відповідні об'єкти, за якими існують альтернативні варіанти (елементи): теоретична складова; організаційна складова; методична складова; технічна складова. Формування облікової політики повинно бути направлене на максимальне можливе використання даних бухгалтерського обліку не лише для складання звітності, але також і для забезпечення використання цих даних для цілей управління. Тобто, облікова політика повинні стати відправною точкою не лише для складання фінансової звітності, але й для використання даних при плануванні діяльності, і для контролю діяльності підприємства в періодах між складанням фінансової звітності, і для аналізу діяльності підприємства.

Література:

1. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н. Л. Правдюк, Л. В. Коваль, О. В. Коваль. – Київ:, «Центр учбової літератури». 2020.–647 с.

2. Герасимович І. А. Організація облікової політики сучасного підприємства / І. А. Герасимович / Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 7. С.49-53. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/11.pdf

ЕКОНОМІЧНА СУТЬ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ І ЗАМОВНИКАМИ

*Д. Вакульчик студентка групи МгОП-1-20
Науковий керівник: к.е.н., доц. Погорєлова Т.П.*

Здійснення розрахунків з покупцями і замовниками за виготовлену продукцію, виконані роботи, надані послуги підприємств, незалежно від їх форм власності, досі є одними з найбільш актуальних аспектів обліку. Необхідність розрахунків є важливою частиною розширеного відтворення, від якого залежить не тільки кінцеві результати підприємств, їхній фінансовий стан, а й економічне зростання країни в цілому, за рахунок підвищення валового внутрішнього продукту.

Облік розрахунків з покупцями і замовниками є ваговим елементом в системі бухгалтерського обліку, оскільки на цьому етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємств.

Покупці - це юридичні або фізичні особи, які здійснюють купівлю продукції, виробленої самим підприємством-продавцем або придбаним ним у іншої організації для подальшої реалізації. Замовниками виступають юридичні та фізичні особи, які замовляють у підприємства виконання різного роду робіт чи надання послуг [2, с. 441].

Здійснення розрахунків з покупцями і замовниками фіксується в двосторонньому договорі, що включає розділи, умови і всі необхідні реквізити

та набуває чинності і стає обов'язковим для сторін з моменту його підписання.

В наслідок цього, у покупця (замовниками), виникає зобов'язання стосовно здійснення оплати за товари, послуги, роботи, а у постачальника (підрядника), виникають зобов'язання поставки цінностей, наданні послуг або виконі робіт.

Відвантажуючи виготовлену продукцію, підприємство, як правило, отримує оплату впродовж певного періоду, що призводить до кредитування покупця та виникнення дебіторської заборгованості – суми заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та основи її розкриття у фінансовій звітності визначено в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

До характерних рис дебіторської заборгованості належать:

- є результатом виникнення договірних зобов'язань або законодавчих актів;
- є складовою оборотних активів організації, має високу ліквідність;
- розглядається в формі іммобілізованих оборотних коштів підприємства, за рахунок яких відбувається кредитування її контрагентів;
- розміри заборгованості впливають на діяльність організації і на її фінансовий стан;
- величина заборгованості в вартісному вираженні залежить від обраного виду її оцінки.

Виходячи з терміну погашення дебіторську заборгованість поділяються на: довгострокову, сумнівну та поточну [1] (рис.1).



Рис. 1. Класифікація дебіторської заборгованості згідно П(С)БО 10

Завданнями бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями та замовниками є:

1. документальне відображення повної, правдивої і достовірної інформації про стан розрахунків з покупцями і замовниками;
2. здійснення контролю за дотриманням встановлених правил розрахункових відносин;
3. забезпечення своєчасності розрахунків і запобігання виникнення простроченої суми дебіторської заборгованості;
4. проведення періодичної взаємозвірки даних бухгалтерського обліку безпосередньо з дебіторами;
5. здійснення своєчасного і достовірного ведення аналітичного і синтетичного обліку розрахунків;
6. своєчасне відображення розрахункових операцій у податковому обліку;
7. недопущення сум нереальної дебіторської заборгованості, тощо.

Отже, розрахунки з покупцями і замовниками займають важливе місце в діяльності підприємства, оскільки безпосередньо впливають на швидкість обертання обігових коштів, а своєчасність надходження грошових коштів забезпечує зростання рівня платоспроможності та абсолютної ліквідності будь-якого господарюючого суб'єкта.

Література :

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. №237. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

2. Ганусич В.О., Гурська І.В. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний. Науковий вісник ужгородського університету. Серія: економіка. 2016. Вип. 1(1). С. 441-445. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/10859>.

НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ НАДХОДЖЕННЯ І ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Я. Велика, студентка гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: Ю.Л. Якубенко, к.е.н., доцент

Важливим при веденні обліку основних засобів та складанні звітності є дослідження нормативно-правового регулювання. Розглянувши діючі нормативні акти, можна згрупувати та представити їх у вигляді чотирьох рівнів:

І рівень – законодавчий – визначає сутність бухгалтерського обліку, його завдання, основні поняття, що використовуються, порядок регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку. Включає Конституцію України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №

996-XIV.

II рівень – нормативний - Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», який регулює методологічні засади ведення обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, та ряд інших П(С)БО.

III рівень – методичний - Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів; Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку; Інші нормативно-правові акти.

IV рівень – організаційний - Наказ про облікову політику підприємства;

Робочий план рахунків для обліку необоротних матеріальних активів; Наказ про проведення інвентаризації; посадові інструкції; графіки документообігу та інвентаризації; регламенти бухгалтерських та інших адміністративних служб та порядок організації та реалізації внутрішнього контролю. Ця група документів формується в рамках системи управління конкретного підприємства.

Важливим законодавчим актом, що регулює облік основних засобів є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [1]. Цей закон визначає правові засади організації ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Згідно даного документу бухгалтерський облік є обов'язковим, ведеться всіма підприємствами, оскільки фінансова, статистична, податкова та інші види звітності, ґрунтуються на даних цієї системи. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві, відповідальність за правильність його ведення несе власник або уповноважений орган, який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Вагома роль відводиться П(С)БО 7 «Основні засоби». Це положення визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Зокрема, у даному документі наводяться критерії визнання об'єкта основних засобів активом, прописані методи оцінки, переоцінки та амортизації основних засобів, врегульовано формування інформації про зменшення корисності та вибуття основних засобів, а також порядок розкриття інформації про них у примітках до фінансової звітності [2].

У плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, для ведення обліку основних засобів призначено рахунок 10 «Основні засоби». Крім цього затверджено Інструкцію про застосування плану рахунків, що спрямована на забезпечення єдності відображення однорідних за змістом господарських операцій на відповідних синтетичних рахунках і субрахунках [3].

Важливим документом з обліку основних засобів є Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, яка встановлює єдині вимоги щодо порядку проведення інвентаризацій основних засобів установами і організаціями, визначає завдання інвентаризації, наводить терміни проведення та перелік активів щодо яких є обов'язкова інвентаризація.

Слід прагнути обирати саме такі принципи і методи, які б сприяли формуванню реальних фінансових показників щодо результатів діяльності підприємства.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV (зі змінами): URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Бондар М.І. До питання оцінки основних засобів підприємства в бухгалтерському обліку // *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. №3. 140 с.

3. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку / під редакцією М. В. Кужельного. К.: А.С.К., 2012. 345 с.

ПЕРВИННИЙ ОБЛІК ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Р. Величко, студентка гр. МгОП-1-20

Науковий керівник: О.С. Ткаченко, к.е.н., доцент

Заробітна плата – одна з найскладніших категорій економіки і одне з найважливіших соціально-економічних явищ, тому облік праці та її оплати є одним з найважливіших і складних у всій системі обліку господарюючих суб'єктів.

У Законі України «Про оплату праці» зазначається, що заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу [6].

Як основа добробуту найманих працівників заробітна плата відіграє домінуючу роль у матеріальній мотивації і найбільш дієво активізує людський фактор [2]. Тому оплату праці можна вважати головним чинником ефективності діяльності підприємства, оскільки розмір заробітної плати, своєчасність і повнота її розрахунків позитивним чином впливають на якість праці та на суму витрат всього підприємства.

Первинний облік праці та її оплати є однією з найважливіших ланок бухгалтерського обліку, що забезпечує накопичення і систематизацію інформації про витрати праці на виробництво продукції та оплату праці кожному працівнику. Необхідною умовою правильного визначення оплати праці та дотримання принципу матеріальної зацікавленості працівників є добре організований бухгалтерський облік.

Відповідно до ст. 4, 14, 18 Закону України «Про державну статистику», враховуючи положення статей 80, 81, 95 Цивільного кодексу України, ч. 8 ст. 19 та ст. 55 Господарського кодексу України наказом від 05.12.08 р. № 489 з 1 січня 2009 р. затверджено типові форми первинного обліку, що ведуться на підприємствах: Наказ про прийняття на роботу (№ П-1); Особова картка працівника (№ П-2); Наказ про надання відпустки (№ П-3); Наказ про припинення трудового договору (№ П-4); Табелі обліку використання робочого часу (№ П-5); Розрахунково-платіжна відомість працівника (№ П-6); Розрахунково-платіжна відомість працівника (зведена) (№ П-7) [5].

Для обліку використання робочого часу всіх категорій працівників, контролю за дотриманням ними встановленого режиму робочого часу, отримання даних про відпрацьований час, розрахунку заробітної плати, а також для складання статистичної звітності з праці застосовують табелі обліку використання робочого часу. Типову форму табеля № П-5 затверджено наказом № 489 [6].

Табелі ведуть на весь обліковий склад працівників окремо за кожною категорією працівників (керівники, фахівці, службовці, робітники) і в межах категорій – у порядку табельних номерів або в алфавітному порядку. Для ведення обліку використання робочого часу кожному працівнику присвоюють табельний номер.

Документами, що підтверджують суму витрат на оплату праці працівників підприємства, є розрахункові або розрахунково-платіжні відомості. На сьогодні наказом № 489 затверджено розрахунково-платіжну відомість працівника типової форми № П-6 і розрахунково-платіжну відомість (зведену) типової форми № П-7 [6]. Зазначені відомості виконують подвійну функцію на підприємстві: в них здійснюються розрахунки з працівниками; вони є формою аналітичного обліку до субрахунку 661 «Розрахунки з оплати праці» [3].

На відміну від обліку нарахування основної заробітної плати, первинна документація щодо якої була зазначена вище, первинний облік для нарахування додаткової заробітної праці здійснюється на підставі таких документів, як наказ (розпорядження) про преміювання, про встановлення доплати, про надання відпустки тощо.

Існує велика кількість документів для первинного документування розрахунків з оплати праці, кожен з яких має певні особливості у застосуванні. Правильна і точна фіксація даних в документах дає можливість бухгалтеру і керівнику підприємства контролювати та володіти певною інформацією та змінами, які відбуваються протягом звітних періодів в частині оплати праці.

Література:

1. Кравчук Л.С., Дзюба Т.А. Характеристика впливаючих факторів на рівень заробітної плати : Інноваційна економіка : 2015. 110-112 с.
2. Мочерний С.В., Довбенко М.В. Економічна теорія : підручник. Київ : Академія □, 2008. 769 с.
3. Пантелійчук Л. Про особливості відображення на рахунках

бухгалтерського обліку рахунків за виплатами працівникам : Праця і зарплата, 2008. 17 с.

4. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету : наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2002 р. № 57. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02#Text> (дата звернення 05.03.2021).

5. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці : наказ Державного комітету статистики України № 489. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08#Text> (дата звернення 05.03.2021).

6. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95–ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#Text> (дата звернення 05.03.2021).

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Н. Яценко, студентка групи МгОП-20

Виробничі запаси - це предмети праці у вигляді сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів, палива, запасних частин та інших матеріалів, що призначені для використання у процесі виробництва, які мають разовий характер та переносять свою вартість на новостворений об'єкт (готову продукцію).

Загальні положення оцінки виробничих запасів визначаються П(С)БО 9 “Запаси” [1], Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів №2 [2] та Методичними рекомендаціями щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах №929 [3]. Для підприємств, що ведуть бухгалтерський облік за міжнародними стандартами, оцінка виробничих запасів здійснюється відповідно до МСБО 2 “Запаси”.

Для визнання виробничих запасів активами згідно П(С)БО 9 “Запаси” необхідні дві умови:

1) підприємство в майбутньому отримає економічні вигоди, пов'язані із їх використанням;

2) вартість запасів може бути достовірно визначена [1].

В період становлення ринкової економіки галузеві особливості виробництва вимагають різноманітних підходів при рішенні конкретних питань методики й техніки ведення обліку виробничих запасів. Облік виробничих запасів здійснюється за такими напрямками: кількісний і вартісний облік; облік заготівлі та придбання матеріалів та розрахунків з постачальниками; наявності та руху на складах; використання у процесі виробництва; продажу, реалізації матеріальних цінностей і розрахунків з покупцями [4].

При надходженні запасів, або виготовлені їх власними силами зарахування на баланс здійснюють за первісною вартістю. Первісна вартість одного і того ж виду запасу може різнитись, така різниця може бути спричинена способом надходження запасів на підприємство. У практичній діяльності виділяють наступні способи отримання виробничих запасів: придбані за грошові кошти; придбані у результаті обміну на подібні запаси; придбані у результаті обміну на неподібні запаси; виготовлені власними силами; внесені до статутного капіталу; безоплатно отримані.

Обраний метод залежить від мети підприємства, та подальшої долі виробничих запасів. Якщо запаси будуть використовуватись для власних потреб, то найбільш вигіднішим є застосування оцінки за собівартістю, якщо запаси призначені для продажу то їх обліковуватимуть за ринковою ціною [5].

Відпуск запасів у виробництво, з виробництва, продаж чи інше вибуття здійснюють за одним з таких методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу.

Доцільність вибору певного методу оцінки запасів при їх вибутті залежить від таких важливих факторів: технології використання цих запасів у виробництві, умов діяльності та облікової політики підприємства [6].

Для обліку виробничих запасів використовують такі первинні документи: прибуткові меморіальні ордери, товаро-транспортні накладні, накладні на переміщення матеріалів, акти про приймання матеріалів, вимоги, тощо. До вихідної інформації складського обліку доречно віднести картку складського обліку матеріалів, оборотну відомість матеріальних цінностей, довідкову інформацію та інвентаризаційну відомість.

Також варто враховувати проблеми обліку виробничих запасів, до яких відносять відсутність потрібних реквізитів в первинних документах з обліку виробничих запасів, що іноді викликає сумніви щодо достовірності та правдивості інформації, також невчасне проведення інвентаризації, що впливає на достовірну наявність виробничих запасів на підприємстві, невчасне фіксування інформації про нормування та списання виробничих запасів, що може впливати на завищення сум витрат та спроби приховати порушення щодо випадків крадіжок, псування, приховування виробничих запасів. [7].

Тому для запобігання вищенаведених проблем розробляють комплекс заходів поліпшення обліку виробничих запасів, що включає в себе:

1. спрощення запису господарських операцій;
2. вчасна реєстрація господарських фактів щодо дій, пов'язаних з виробничими запасами, тобто поставкою, відвантаженням, використання на виробництво тощо;
3. удосконалення автоматизованого обліку виробничих запасів;
4. розробка заходів щодо належного зберігання виробничих запасів;

Таким чином, можна дійти висновку, що запаси є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Вони займають особливу складову у

частці майна та мають головні позиції у структурі витрат фірм різних сфер діяльності, під час визначення доходу (витрат) господарської діяльності підприємства, а також під час повного висвітлення інформації про його фінансовий стан.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси” Затверджене наказом Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.99 р. (ред.01.01.15р.) – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99/ed20150101>

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів Затверджені наказом Міністерства фінансів України №2 від 10.01.2007 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v0002201-07>

3. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах Затверджені наказом Міністерства аграрної політики України №929 від 21.12.2007 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0929555-07>

4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : [підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів] / Ф. Ф. Бутинець. - [8-ме вид., доп. і перероб.]. - Житомир: ПП “Рута”, 2019. - 912 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

А. Юрченко, студентки групи МгОП-1-20

Керівник: д.держ.упр., професор, Н. В. Бондарчук

Однією з найважливіших складових необоротних активів є основні засоби. Нормативним документом, що визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», відповідно до якого «основні засоби» — це матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [3].

В сучасних умовах господарювання керівники підприємств все більше прагнуть отримати надійну інформацію про стан і використання основних засобів. Джерелом отримання необхідних відомостей є дані бухгалтерського обліку, що відображені на рахунках обліку та відображені у фінансовій звітності підприємства. Метою ведення обліку є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про

фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1]. Тому важливим є питання організації обліку таким чином, що задовольнити всі потреби.

Правильність обліку основних засобів та контроль за їх веденням на кожному підприємстві регламентується Наказом про облікову політику. Облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [1]. В цьому внутрішньому документі визначаються методи ведення обліку, відповідно до яких підприємство має право самостійно здійснювати вибір згідно чинного законодавства.

Для організації обліку основних засобів необхідно в цьому документі зазначити:

1. Порядок оцінки основних засобів. В наказі про облікову політику необхідно зазначити порядок формування вартості об'єкта основних засобів. П(С)БО 7 «Основні засоби» виокремлює такі види вартостей, як: первісна, переоцінена, справедлива, залишкова та ліквідаційна. Невірна оцінка основних засобів може спричинити неточне обчислення амортизації, викривлення відображення у звітності обсягів основних засобів, неправильне обчислення техніко-економічних показників, які характеризують використання основних засобів.

2. Визначення строку корисного використання та ліквідаційної вартості. Строк корисного використання (експлуатації) — це очікуваний період часу, протягом якого основні засоби будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг). Згідно П(С)БО 7 «Основні засоби», строк корисного використання визначається підприємством самостійно. За для того, щоб підприємство не маніпулювало даним показником, який є важливим для подальшого розрахунку амортизації, Податковий кодекс України встановлює мінімальні строки експлуатації об'єктів основних засобів, виділивши 16 основних груп. У разі коли строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів в бухгалтерському обліку менше ніж мінімально допустимі строки амортизації основних засобів, то для розрахунку амортизації використовуються строки, встановлені Податковим кодексом України.

3. Метод і порядок нарахування амортизації основних засобів. Підприємство самостійно обирає метод амортизації із зазначених у П(С)БО 7 «Основні засоби», а саме: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний та виробничий. Кожен метод має свої переваги та недоліки, тому при виборі необхідно враховувати всі фактори, стан засобу, ліквідаційну вартість, строк корисного використання об'єкта.

4. Затвердження правил документообігу.

Під документообігом розуміють організовану систему створення, перевірки та обробки первинних документів в бухгалтерському обліку від

моменту їх створення до передачі в архів.

Розробка механізму управління документообігом є необхідною складовою організації бухгалтерського обліку, що забезпечує:

- стабільність роботи бухгалтерської служби;
- чіткість руху та оперативність обробки документів;
- своєчасність прийняття управлінських рішень.

Неправильно організований документообіг може призвести до негативних наслідків на підприємстві, зокрема: несвоєчасна доставка звітної інформації (документів); не прогнозованість маршрутів руху звітних і управлінських документів; відсутність відповідальних через не закріпленість документів за відповідними співробітниками; неможливість прийняття рішень без залучення додаткової інформації (яка не міститься в документах).

5. Періодичність проведення інвентаризації основних засобів.

Порядок проведення інвентаризації регламентується Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» № 879, від 02.09.2014 року. Підприємство самостійно, враховуючи вимоги чинного законодавства, формує графік проведення інвентаризації в якому фіксується інформація щодо місця проведення інвентаризації, цінностей, які підлягають інвентаризації, термінів проведення інвентаризації та відповідальної особи

Отже, основним документом, що визначає методику ведення обліку на підприємстві є Наказ про облікову політику, який описує всі суттєві аспекти відображення операцій з основними засобами, які мають великий вплив на відображення об'єктів в бухгалтерському обліку. Шляхом раціонально виробу методики та сумлінної праці бухгалтерів забезпечується формування повної, правдивої інформації про рух і наявність основних засобів за для того, щоб задовольнити потреби керівників або інших користувачів та надати необхідну керівництву інформацію, стати підґрунтям для проведення аналізу з метою формування висновків та розробки певних шляхів вдосконалення їх використання та поліпшення діяльності підприємства в цілому.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996–XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. – № 40. – Ст.365. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#top>.

2. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затверджені Наказом Міністерства фінансів України № 635 від 27.06.2013. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ

МОЖЛИВОСТІ АГРОНОМІЧНОГО СКАУТИНГУ

Д. Скочко, студентка гр. МР-2-19

Науковий керівник: Н. Самарець, к.т.н., доцент

Для комплексної автоматизації управління агровиробництвом та підвищення його ефективності створено інноваційну онлайн-платформу AgroOnline – сервіс для управління аграрним бізнесом, який включає практично всі напрямки виробництва та дозволяє вирішити різноманітні задачі на підприємстві. Агрономічний скаутинг – це процес збирання з поля інформації у рамках визначених показників із використанням програм віддаленого контролю для визначення стану посівів, якості проведених робіт та планування подальших технологічних операцій.

Використання скаутингу стало можливим, коли агротехнології доповнили можливостями Data Science із застосуванням штучного інтелекту. Data Science – це робота з великими даними (англ. Big Data), величезними обсягами неструктурованої інформації, наприклад, інформація про погоду за якийсь період, бази даних геномів мікроорганізмів і багато іншого. Щоб працювати з такими даними, використовують математичну статистику і методи машинного навчання.

Зовсім обійтись у полі без агронома поки що неможливо, але комплекс людина+ІТ дозволяє досягти більш ефективного використання ресурсів. З цією метою розробники сервісу AgroOnline доповнили функції агроскаутингу регламентами польових оглядів. Мобільний додаток AgroOnline: Агроном дозволяє отримати супутникові знімки полів – мапи, які вказують на полі відхилення від норми. Їх практичне використання означає, що потрібно відразу відправити на потенційно проблемне місце агронома, щоб він зафіксував цей огляд у вигляді звіту, для чого і використовується агроскаутинг.

Зараз агроскаутинг слугує «дороговказом» не тільки агроному, але і дрону. Йому можна задавати визначені точки, щоб дрон полетів у певну місцевість і виконав там фото-відео зйомку. Отримані дані відразу підлягають аналізу. Розвиток агроскаутингу рухається також у напрямі розпізнавання бур'янів, хвороб та шкідників. Методологія агроскаутингу створюється спільно з головним агрономом підприємства. Для лінійних/регіональних агрономів виписуються інструкції, на що звертати увагу, міряти, фотографувати – по кожній культурі, з прив'язкою до конкретних фаз. У новій версії AgroOnline методики огляду будуть закладені безпосередньо в саму процедуру фіксації. Агроном не може робити все на власний розсуд, а тільки так, як визначено в методиках.

Таке визначення чітко регламентує роботу агрономів у полі. «Якщо працюють більше 2-3 агрономів, то це єдиний формат звітності щодо огляду. Головний агроном точно розуміє, що його регіональні агрономи не пропустять

жодного з важливих параметрів для культури в певній фазі. Це також вирішує питання для молодих агрономів, які прийшли з університету і ще продовжують додатково навчатися вже на практиці та мають чіткі інструкції. Регламенти дають змогу послідовно вибудувати роботу агрономічної служби, різнобій уникається, усі агрономи в полях працюють в єдиному руслі» [1].

В AgroOnline збирають власну статистику з 2016 р. Завдяки впровадженним регламентам одержані статистичні дані відповідно структуровані. Точність і конкретика дозволяють одержати чітке бачення агрономічних явищ і тенденцій. Система містить велику вибірку подібних даних по всій Україні – таким чином можна будувати певну аналітику.

Література:

1. Агроскаутинг: навіщо потрібні регламенти польових оглядів? URL: <https://superagronom.com/blog/743-agro-skauting-navischo-potribni-reglamenti-polovih-oglyadiv>

СИСТЕМА ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЕРІМАН-FMD ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ

Є. Серебрякова, В. Перміна, студентки гр. 6ВМ-3-18

Науковий керівник: С. Мороз, к.е.н., доцент

Ефективний ветеринарно-санітарний контроль є важливою складовою безпеки життєдіяльності населення та аграрного сектора України. На тлі широкого впровадження інформаційних технологій, відкритих кордонів, впровадження автоматизованих систем у різні сфери ветеринарної медицини, в тому числі й для контролю епізоотичних ситуацій стає все більш актуальним.

Комп'ютерна система ЕріМАН-FMD розроблена у Новій Зеландії для контролю епідемій ящуру. Відмітною рисою системи є гнучкість щодо налаштування для контролю різних хвороб тварин та національних особливостей законодавства, тому вона з часом була поступово розширена для контролю за іншими епідеміологічними ситуаціями та використовувалась у країнах Великої Британії, Нідерландах тощо. Комплексна епідеміологічна інформаційна система ЕріМАН-FMD розроблена для допомоги національним органам контролю за захворюваннями щодо ефективного й економічного відстеження й ліквідації спалахів інфекційних хвороб тварин. Вона використовується фахівцями ветеринарної медицини на рівні підприємств (домогосподарств) й спеціалістами державних органів нагляду на регіональному чи державному рівні [1].

Багатокомпонентна структура ЕріМАН-FMD включає багатокористувацьку систему управління базами даних, елементи експертної системи, різні комп'ютерні імітаційні моделі конкретних аспектів хвороб, розрахунки показників та набори статистичних аналізів, призначених для моніторингу стану епідемії. Ядром системи є система управління базами даних, побудована на основі технології розподіленої обробки даних, з накопиченої

інформацією про спалахи й ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Зручним інструментом є різноманітні звіти, котрі формуються на основі даних про хід епідемії та засоби візуалізації даних. Для аналізу просторових даних залучаються ГІС компоненти, котрі дозволяють накладати на карти точки інфікування та окреслити ареал зараження. Фіксація термінів зараження дозволяє визначити його хронологію, що важливо при визначенні заходів реагування. Підтримка прийняття рішень ґрунтується на розрахунках контрольних статистичних показників, базі знань про епідеміологію хвороби та експертній системі з набором імітаційних моделей прогнозу розвитку ситуацій на основі накопиченого досвіду. Залежно від типу та наслідків захворювань й відповідно до діючого у країні законодавства, система реагування по результатам моніторингу може включати профілактичний забій та утилізацію заражених тварин, очищення і дезінфекцію приміщень, масову вакцинацію, карантин заражених територій тощо.

Взаємодія фахівців із системою відбувається через багатокористувацький графічний інтерфейс, котрий формується залежно від категорії користувача (епідеміологи, ветеринарні лікарі, контролери тощо), тобто його функціональних обов'язків.

Отже, СППР ЕpiMAN-FMD надає зручний інструментарій централізованого контролю епідеміологічними ситуаціями на регіональному та національному рівнях, котрий можна залучати до комплексного рішення багатьох проблем ветеринарної медицини.

Література

1. Sanson, Robert & Morris, Roger & STERN, M.W.. (2000). EpiMAN-FMD: A decision support system for managing epidemics of vesicular disease. *Revue scientifique et technique* (International Office of Epizootics). 18. 593-605. 10.20506/rst.18.3.1181.

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

С. Цонєв, студент групи А-3-20б

Науковий керівник: О. Білоткач, викладач

Інвестиційна привабливість є незаперечним фактором стабільного соціально-економічного розвитку країни.

Інвестиційна привабливість - це сукупність факторів, а саме соціальних, екологічних та економічних, що забезпечують функціонування регіону та стабільність інвестиційної діяльності існуючих, потенційних інвесторів.

Глазунов В. І. стверджує, що оцінка інвестиційної привабливості повинна дати відповідь на питання про те, куди, коли і скільки ресурсів може спрямувати інвестор у процесі здійснення інвестицій.

На нашу думку, інвестиційна привабливість є сукупною характеристикою певних територіальних умов країни, що включає оцінку рівня розвитку

правових рамок, інвестиційної інфраструктури, людського капіталу, фінансової спроможності, що суттєво впливає на формування прибутковості та інвестиційних ризиків.

Реальні інвестиції – це вкладення в основний капітал і на приріст матеріально-технічних засобів, відтворення основних фондів. Більшість сільськогосподарських підприємств України інвестують в реальні інвестиції.

Для ефективного процесу інвестування сільськогосподарських підприємств України необхідно визначити пріоритетні напрями розвитку галузі, найбільш доцільні на даний період часу об'єкти інвестування; розробити заходи мотивації праці для залучення висококваліфікованих працівників; визначити можливості накопичення власних джерел фінансування інвестицій.

Ефективний розвиток сільськогосподарських підприємств України неможливий без істотного збільшення обсягів інвестицій, потрібно вибрати найбільш ефективні джерела фінансування.

Швидке залучення та оптимальне використання інвестицій – найшвидший шлях до піднесення економічного розвитку держави на новий рівень.

Зростання інвестицій залежить не лише від стану сільського господарства, але і від боротьби з корупцією, захисту прав інвесторів та адміністративні перешкоди для розвитку інвестиційної діяльності.

Доступ до ринків ЄС, безумовно, допоможе збільшити виробництво сільського господарства також збільшити кількість зернових, овочевих та фруктових сховищ та консолидувати країну як стабільного експортера. Все це позитивно вплине на зайнятість у країні, оскільки будуть створені робочі місця, які позитивно вплинуть на добробут населення.

Ринок землі може привернути вітчизняних та іноземних інвесторів, українські сільськогосподарські угіддя є рентабельним і перспективним капіталовкладенням.

Особливу увагу потрібно приділити впровадженню нововведень, що можливо лише через законодавчу та інвестиційну підтримку, що, в свою чергу, сприятиме розвитку всієї інфраструктури.

Розвиток інформаційних технологій в агрономії набуває з кожним днем все більшого значення і є важливим фактором модернізації аграрного сектора. За допомогою сучасних інформаційних технологій можна вирішити величезну кількість завдань, що зустрічаються на шляху кожного сільгосппідприємства.

Важливо сформулювати якісно нову політику, спрямовану на підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства. Інвестиції в сільськогосподарські підприємства є основою для впровадження сучасних технологій виробництва та переробки продукції рослинництва та тваринництва.

ВИКОРИСТАННЯ ІТ ДЛЯ РЕІНЖИНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ УКРАЇНИ

О.Бельц, студентка гр. МТ-1-19

*Науковий керівник І. Шрамко, старший викладач
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Організація ефективного агропромислового виробництва, яке зможе повноцінно функціонувати в умовах ринкових відносин, дасть змогу забезпечити економічну безпеку України, а саме її продовольчої складової. Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств України потребує комплексного вирішення ряду задач при мінімальному фінансуванні. Саме реінжиніринг бізнес-процесів з використанням сучасних інформаційних технологій дозволить аграрним підприємствам України активно розвиватися та бути конкурентоспроможними на міжнародних ринках.

Реінжиніринг бізнес-процесів – це переосмислення та фундаментальне перепроєктування всіх процесів управління підприємством. Цей процес передбачає більш ефективне використання матеріальних ресурсів та застосування найдосконаліших засобів виробництва. За твердженням Майкла Хаммера саме інформаційні технології є обов'язковою складовою для процесів реінжинірингу.

Одним із головних принципів реінжинірингу є чітке розуміння потреб кінцевого споживача. Для вдосконалення процесів у сфері управління взаємовідносин між виробником та клієнтами використовуються інформаційні системи створення єдиного інформаційного простору.

В першу чергу необхідно вдосконалити технологію планування потреби в матеріальних ресурсах аграрного підприємства. Нова концепція планування отримала назву Manufacturing Requirements Planning (MRP), вона дозволяє зменшити рівень запасів, оптимізувати виконання договірних зобов'язань. Основна концепція цієї системи полягає у прогнозуванні потреб в розрізі календарного графіку, тобто забезпечити необхідну кількість матеріальних ресурсів в певний період часу. Система MRP дозволяє оптимально завантажити виробничі потужності, закупаючи необхідну кількість сировини та матеріалів, щоб відповідати поточному плану виконання замовлення. Але дана система не передбачає створення страхового запасу, що в сучасних нестабільних економічних умовах є недоречним.

Технологія Capacity Requirements Planning (CRP) дозволяє розглянути ситуацію з забезпеченням повного завантаження виробничих потужностей та врахувати виробничі потужності виробництва. Запровадження даних систем дозволить створити технологію «замкнутого циклу MRP», що підтримує зворотні зв'язки та розвиток всіх сфер стандарту MRP з врахуванням плану.

В наслідок інтеграції систем MRP та системи планування фінансів FRM (Finance Requirements Planning) формується система планування діяльністю підприємства ERP (Enterprise Requirements Planning). Ця система дозволить

планувати використання та управління матеріальними та фінансовими ресурсами аграрного підприємства. За допомогою даної системи створюється єдиний інформаційний простір, за допомогою набору програмних додатків, який підтримує всі процеси управлінської діяльності аграрного підприємства: планування ресурсів; управління постачанням, збутом, веденням переговорів; веденням обліку та аналізом результатами господарської діяльності підприємства.

ERP системи, нажаль, повільно реагують на ринкові зміни та орієнтуються на внутрішні процеси, тому їх вдосконалення привело до формування CSRP (Customer Synchronized Requirements Planning) системи. Вона передбачає ведення аграрного бізнесу на основі інформації про кінцевого споживача, тобто здійснює перехід від планування до замовлень, координує інформаційну прозорість всіх бізнес-процесів та своєчасне реагування на порушення ланцюга поставок.

ВИКОРИСТАННЯ ГІС ТЕХНОЛОГІЙ В РОБОТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

І. Владіміров, студент гр. Ек-1-18

Науковий керівник: О. Карамушка, к.е.н., доцент

Розробка концепції аналізу за допомогою комп'ютерних технологій має як наукові, так і практичні характеристики. Основною причиною створення концепції було створення нового способу аналізу діяльності компанії та вдосконалення існуючих методів. Розвиток технологій у наш час набуває дедалі більшого розмаху і соціально-екологічного значення. Все більша інтенсифікація НТР вимагає досить значних капіталовкладень, які повинні швидко окупитися, а це можливо лише при застосуванні порівняно вузькоспрямованих і перспективних технологій або їхніх складових у різних сферах людської діяльності. Ці умови повністю проектується і на розвиток та використання ГІС (геоінформаційних систем) у сфері екологізації різних виробництв, вдосконалення технологій, підвищення ефективності системи підготовки кадрів.

Для вирішення цієї проблеми створена геоінформаційна система, призначена для автоматизації управління агробізнесом, інтегрованої у галузі виробництва врожаю, що забезпечує вирішення двох супутніх завдань: управління сільськогосподарськими технологіями та мобільний моніторинг. Ви можете використовувати «Панорама АГРО». Транспортні засоби на основі GPS-навігації.

Система умовно складається із трьох блоків апаратно-програмних засобів: 1. Мобільний блок (бортове обладнання об'єктів моніторингу): програмований логічний контролер (GPS-трекер); датчики рівня палива; інші датчики; комплект голосового зв'язку. 2. Серверний блок (центр збору даних): GPRS-сервер – статична IP адреса для прийому інформації, програмне

забезпечення по прийомні та обробці навігаційних даних; система керування базами даних (СКБД Microsoft SQL Server); програмне забезпечення системи моніторингу; 3. Клієнтський блок (робоче місце оператора системи): програмне забезпечення ПС "Панорама АГРО"; програмне забезпечення ГІС "Карта".

Збір інформації для функціонування системи здійснюється в автоматизованому режимі. Апаратні (бортові) засоби системи моніторингу забезпечують прийом GPS-сигналів, збір вимірювань від установлених датчиків, формування і передачу пакета даних (навігаційних та вимірювань) по встановлених параметрах на GPRS-сервер. Для передачі даних використовується GSM-модем та SIM-карта. Передача здійснюється з використанням GPRS каналу по мережі Internet. Крім даних, що збираються в автоматичному режимі, система дозволяє здійснювати імпорту інформації із носіїв даних (flash-пам'ять), інших ПС, або ручне введення з журналів обліку й реєстрації.

Ведення бази нормативно-довідкової документації здійснюється засобами убудованої підсистеми "Список довідників". Вся нормативна інформація представлена у вигляді дерева довідників.

Переміщення обладнання контролюється на основі візуального аналізу геопросторових даних руху мобільних технічних засобів компанії та забезпечує автоматизовану систему обліку даних від фактично виконаної роботи. Підсистема візуального контролю може бути використана на даних, доступних з навігаційного обладнання, яке генерується технічно і забезпечує виконання наступних функцій: комбінований план та опис фактичної роботи. Це може пояснити механічну роботу. Крім того, описи робіт, які були фактично виконані, були згруповані з функціональними цілями. Застосування добрив та засобів захисту рослин. Опис механічної роботи базується на автоматичному введенні даних про щоденне планування та несправності в роботі. Обсяг фактичної роботи, розрахований програмою на осі даних монітора GPS.

ONLINE СЕРВІСИ В РОБОТІ МЕНЕДЖЕРІВ

Д. Нікітіна, студентка гр. МТС-1-20

Науковий керівник: С. Нужна, к.е.н., доцент

Темпи життя прискорюються з кожним роком. Утримати всі важливі справи у голові стає все складніше, тому виникає необхідність часто формувати списки завдань, які необхідно виконати. Спільна робота над проектами потребує доступу до цих списків не тільки для одного співробітника особисто, а й для колег чи партнерів. Тож потрібні нові підходи до організації інформації, планування поточної діяльності та роботи над проектами. На допомогу приходять веб-сервіси та додатки з планування та електронні органайзери.

Будь-яка спільна робота в офісі чи за його межами починається з налагодження комунікації з колегами, партнерами та фрілансерами чи замовниками. Сьогодні існує велика кількість сервісів-додатків, які

допомагають від ділового спілкування отримати максимальну користь. Особливо це є актуальним в роботі менеджерів. Одним з таких сервісів є *Fuze* — програма для відеоконференцій. Можливості програми дозволяють проводити онлайн-зустрічі з урахуванням декількох пристроїв або працюючих в різних операційних системах, враховуючи iPad і планшети на Android. *Pushover* працює з поштовими повідомленнями і надсилає їх на будь-який смартфон, крім того, організовує повідомлення та сповіщення з пристроїв в одному загальному просторі. Платформа *Slack* — платформа корпоративного месенджера. З її допомогою можливо організувати розмови своєї команди або групи однодумців в окремих приватних або публічних каналах, або надіслати пряме повідомлення іншим учасникам чату. Додаток також дозволяє легко передавати зображення та інші документи у вигляді фото, картинок, PDF-файли безпосередньо в чаті.

Сьогодні одним із найцінніших ресурсів бізнесу — це час. Отже, сервіси, які допомагають планувати та ефективно використовувати час на роботі та вдома, користуються великим попитом. Наприклад, *RescueTime* автоматично відстежує час, витрачений співробітниками на програми та сайти, і надсилає менеджерам докладні звіти їх діяльності. *OmniFocus* — особистий менеджер завдань, який дозволяє створювати проекти та завдання та організовувати їх у списки окремих завдань. *OmniFocus* синхронізує всі дані між особистими пристроями і працює з iPhone, iPads, Mac та Apple Watch.

TRIPIT консолідує плани щодо поїздки в єдиний майстер-маршрут, до якого можливо отримати доступ в будь-який час і на будь-якому пристрої, незалежно від сайту, який використовується для купівлі квитків. *Boxmeup* використовують для тих, у кого в офісі є значний архів із документів чи речей у шафах або сейфах. Цей сервіс організовує та відстежує особисті пакети, контейнери та інші об'ємні елементи зберігання. Програма дозволяє друкувати належні етикетки з QR-кодами, за допомогою яких можна отримати доступ до списку елементів у кожному сховищі в будь-який час.

Trello — легка у використанні програма управління проектами, яка відстежує робочий процес колективу. Кожна карта, яка створюється в *Trello*, представляє завдання або конкретний проект. Можна додати учасників, коментарі, вкладення, контрольні списки, строки виконання завдань-проектів, їх складових, формувати етикетки та наклейки.

KanbanFlow дозволяє менеджерам формувати завдання, завантажувати документи та файлові вкладення, розкласти заплановані терміни та візуалізувати загальний робочий процес. Сервіс має відповідну дошка-канбан, яка розділена на колонки, складові робочих ситуацій. Також можна розділити завдання на підзадачі, встановлювати фільтри завдань. Це дасть змогу переглядати задачі, які призначені особисто конкретному з учасників підрозділу або відділу.

НОУТБУКИ ВІД ІНТЕРНЕТ-РЕТЕЙЛЕРА AMAZON: ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ОН-ЛАЙН БІЗНЕСУ

А. Петровська, студентка гр. МРС-1-20

Науковий керівник: Н. Васильєва, д.е.н., проф.

Американська компанія Amazon була заснована в 1994 році в США та наразі є флагманом серед інтернет-сервісів онлайн продажу різних товарів (<https://www.amazon.com/>). У каталозі їх пропозицій чільне місце посідає комп'ютерна техніка, а серед неї – ноутбуки (laptops). В умовах пандемії Covid-19 повсюдно віддається перевага дистанційному навчанню та он-лайн бізнесу. Для їх забезпечення найбільше підходять саме ноутбуки. Інтернет-магазини України дозволяють вибрати потрібні моделі згідно уподобань користувача. Але більш сучасні та привабливі пропозиції можна знайти на сайті Amazon.

Функціонал сервісу Amazon принципово не відрізняється від українських аналогів. Фільтри вибору характеристик ноутбуків згруповані в категорії

- відомі бренди виробників, серед яких Acer, Apple, ASUS, Dell, Lenovo, HP, Samsung Electronics;

- ціна з основним діапазоном від \$500 до \$1000 або від 14,3 до 28,6 тис. грн. за курсом на кінець 2020 року;

- операційна система – Windows чи Chrome OS;

- призначення з опціями для ігор, бізнесу чи персональних потреб;

- розмір дисплею з базовим діапазоном від 11 до 17 дюймів або від 27,9 до 43,2 см;

- тип дисплея, серед яких LED екран на основі світлодіодного підсвічування, LCD екран на основі рідких кристалів та сенсорний екран, схожий до встановлених на планшетах;

- тип процесора, приміром Intel Core, Intel Celeron та AMD Ryzen;

- об'єм оперативної пам'яті, здебільшого від 2 до 64 ГБ;

- кількість ядер процесора – доступні опції 1, 2 або 4;

- об'єм жорсткого диску позначено від 80ГБ та 3ТБ;

- вага ноутбука найчастіше не перевищує 2,3 кг;

- тип жорсткого диска практично безальтернативно представлений накопичувачами SSD;

- кількість USB портів частіше дорівнює 1-5;

- стандарт бездротової локальної мережі (WLAN), тобто підтримуваний протокол Wi-Fi;

- тип відеокарти – у 70% пропонованих моделей вона є інтегрованою, у решти – дискретною;

- виробник відеоадаптера – переважно Intel та NVIDIA;

- об'єм флеш пам'яті варіюється від 7 до 500 ГБ у 30% запропонованих моделей ноутбуків;

- роздільна здатність екрану найчастіше 1920x1080 FullHD;

- номінальна тактова частота процесора у 30% пропонованих ноутбуків 2-2,9 ГГц, у 20% - 3 і більше ГГц;
- стан майже 90% ноутбуків – нові, але за зниженою ціною пропонуються старі та відновлені моделі.

Порівняння цінових пропозицій ноутбуків на Amazon.com і Hotline.ua показало, що на Amazon.com 26% моделей коштують до \$500, 31% моделей мають ціни \$500-\$1000, дорожчих ноутбуків – 43%. Натомість, на Hotline.ua дана пропорція виглядала як 2%, 32% та 66%. Це означає, що українським користувачам важче обрати сучасний бюджетний ноутбук на додачу до нижчої купівельної спроможності населення.

Однак пересилка придбаного на Amazon.com ноутбука до України може нівелювати цінові переваги. Крім того, ймовірні ускладнення через мову клавіатури та незручності користування перехідником-адаптером з електричної вилки типу А та тип С. Проте Amazon.com є надзвичайно корисним для знайомства зі світовими новинками комп'ютерної техніки для покращення власних фахових компетенцій у навчанні та бізнесі.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНІЙ ЕКСПЕРТИЗІ МОЛОКА

*К. Ревуцька, студентка групи МгВСЕ-1-20
Науковий керівник: В. Дмитрієва, к.і.н., доцент.*

Можливості використання інформаційних технологій розширюються з дня на день. Великі і малі підприємства все частіше використовують комп'ютерні системи для контролю і аналізу даних, що дозволяє їм вижити в конкурентному середовищі. Не обійшли стороною інформаційні технології і галузі сільськогосподарського виробництва: рослинництва та тваринництва. Зокрема, в молочному виробництві застосування спеціальних систем сприяє зростанню і розвитку підприємства, підвищенню його конкурентоздатності на ринку попиту. Молочне виробництво забезпечує населення життєво-необхідними продуктами так само, як і інші сфери сільськогосподарської діяльності. В Україні протягом останніх років працюють представництва іноземних молочних компаній, таких як: WestfaliaSurge-Ukraine як представник від Westfalia Landtechnik GmbH (Німеччина), "МараТЕК-Україна" як офіційний представник BOU-MATIC (США), а також інші представництва, в тому числі від De Laval (Швеції), AFIKIM (Ізраїлю), Bles Dairies Livestock B.V. (Нідерландів). Кожна з них підтримує всесвітньо відому репутацію як постачальників доїльного обладнання для виробництва молока високої якості, постійно запроваджує нововведення для обладнання та його контроль за допомогою комп'ютерних програмних продуктів. Якість роботи забезпечується використанням програмними системами, серед яких: DAIRYPLAN C21, EZ-CowTM Plus, AFIFARM, UNIFORM-Agri, Alpro, CMW та інші. Застосування таких інформаційних технологій дозволяє:

- ефективно виконувати адміністративні функції;
- запроваджувати графік завдань для співробітників;
- виконувати функції контролю основних показників поголів'я тварин, в тому числі їх продуктивності, відтворення та стану здоров'я;
- швидко формувати звіти за показниками за різні періоди;
- заощаджувати кошти, зменшувати витрати та попереджати про небезпеку хвороб.

Наприклад, серед автоматизованих інформаційних систем відомі у використанні лічильники молока, які відстежують добове виробництво. Зокрема, система AfiMilk, визнана провідною системою в світі. Все почалося в кінці 70-х років з простого молочного лічильника, розробленого Елі Пеллі на одній з молочних ферм в Ізраїлі. Згодом, це стало початком роботи цілої команди талановитих інженерів з усього світу. Зараз обладнання AfiMilk-системи вважається досить надійним в механічному плані, а програмне забезпечення надає завжди актуальну інформацію. Єдиним та головним недоліком цієї системи є її вартість. Вона коштує приблизно 4000-4500 доларів за станцію, та від 15 до 100 доларів за ідентифікаційну бірку на одну тварину. Інформацію про систему можна знайти на спеціальному сайті.

Окрім цього існують інші технології для контролю виробництва та якості, які мають свої функціональні особливості використання. Наприклад, спеціально розроблений сайт Technology for Agriculture дозволяє вибрати потрібний варіант системи для застосування у своєму виробництві.

Література:

1. Інформаційні системи в тваринництві [Електронний ресурс]: навч. посіб. / С.М. Куцак, Н.Л. Пелих, В.І. Кравченко та ін. - Херсон: "Айлант", 2004. – 256 с.
2. AfiMilk. *Official site*. URL: <https://www.afimilk.com/afifarm>
3. Technology for Agriculture. *Official site*. URL: <http://www.techforag.com/>

ЗМІСТ

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

<i>Швидкий А.</i>	
Теоретичні засади медичного страхування в Україні.....	3
<i>Чоловський Д.</i>	
Пандемія covid-19 та її наслідки для банківської системи України.....	4
<i>Іванова В.</i>	
Особливості та тенденції страхування життя в Україні.....	5
<i>Рондова М.</i>	
Організація обліку виконання державного бюджету України.....	7
<i>Бровко Л., Шуляк Д.</i>	
Бюджетне фінансування, його організація та принципи.....	9
<i>Брусенцева А.</i>	
Проблеми функціонування та вдосконалення акцизного податку.....	10
<i>Волошина Л.</i>	
Ринок цінних паперів: проблеми та напрями розвитку.....	11
<i>Жучик М., Зубко О.</i>	
Цінова стабільність – основа забезпечення стійкості фінансової системи країни.....	13
<i>Запара Ю.</i>	
Державна митна служба України: призначення та завдання.....	15
<i>Козир Е.</i>	
Рейтингова оцінка надійних банків в Україні.....	16
<i>Лагно О.</i>	
Аналіз фінансових результатів Українських банків.....	18
<i>Максютенко О.</i>	
Аналіз динаміки страхування автотранспорту в Україні.....	19
<i>Мамчур Г.</i>	
Депозиторна діяльність банківських установ України.....	20
<i>Матвійчук Є.</i>	
Сучасний стан кредитування комерційними банками України.....	21
<i>Мозговий М.</i>	
Перспективи страхування депозитів в Україні.....	23
<i>Нікулін Р.</i>	
Становлення та розвиток страхування кредитних ризиків.....	24
<i>Пазюн Ю.</i>	
Рейтингова оцінка банків України.....	25
<i>Черниш О.</i>	
Страхування кредитних ризиків комерційних банків.....	27
<i>Алпатіна О.</i>	
Структура механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.....	28

<i>Чорний В.</i>	
Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства на основі оцінки його ресурсного забезпечення.....	30
<i>Якимчук Ю.</i>	
Теоретичні аспекти формування та використання кредитного портфеля банку.....	33
<i>Йолтухівський В.</i>	
Управління кредитною політикою комерційного банку та напрями її вдосконалення.....	34

ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

<i>Алпатіна О.</i>	
Заходи захисту інформації для забезпечення економічної безпеки підприємства.....	36
<i>Демченко А.</i>	
Зовнішньоекономічна діяльність як об'єкт фінансово-економічної безпеки підприємства.....	38
<i>Кузьменко Ю.</i>	
Кадрова безпека як складова обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.....	39
<i>Генієвська О.</i>	
Обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки на підприємстві...40	
<i>Полохач В., Васільєва Л.</i>	
Стратегічний вибір в системі економічної безпеки підприємства.....	41
<i>Прокуда О.</i>	
Стратегічне планування в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки.....	43
<i>Процун А.</i>	
Критерії та показники фінансово – економічної безпеки.....	45
<i>Садовий Д.</i>	
Комплексно-системний підхід до організації економічної безпеки підприємства.....	46
<i>Чорний В.</i>	
Роль систем управління підприємством у забезпеченні його економічної безпеки.....	48
<i>Гаркуша О.</i>	
Облік списання основних засобів.....	49
<i>Галух А.</i>	
Особливості обліку товарів роздрібної торгівлі.....	50
<i>Геркіял Н.</i>	
Особливості оподаткування фермерських господарств.....	52

<i>Кравченко С.</i>	
Теоретичні основи організації обліку готової продукції на підприємстві.....	54
<i>Крива К.</i>	
Принципи та особливості обліку розрахунків бюджетних установ з казначейством.....	56
<i>Нор К.</i>	
Сутність та класифікація дебіторської заборгованості підприємства.....	57
<i>Подгорна Ю.</i>	
Оцінка базових засад облікової політики підприємства.....	59
<i>Вакульчик Д.</i>	
Економічна суть розрахунків з покупцями і замовниками.....	61
<i>Велика Я.</i>	
Нормативно – правове регулювання обліку надходження і вибуття основних засобів на підприємстві.....	63
<i>Величко Р.</i>	
Первинний облік оплати праці на вітчизняних підприємствах.....	65
<i>Яценко Н.</i>	
Особливості обліку виробничих запасів на підприємстві.....	67
<i>Юрченко А.</i>	
Особливості організації обліку основних засобів на підприємствах.....	69

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ

<i>Скочко Д.</i>	
Можливості агрономічного скаутингу.....	72
<i>Серебрякова Є., Перміна В.</i>	
Система підтримки прийняття рішень erimap-fmd для державного контролю епідеміологічних ситуацій.....	73
<i>Цонєв С.</i>	
Розвиток інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств України.....	74
<i>Бельц О.</i>	
Використання іт для реінжинірингу бізнес-процесів в аграрному виробництві України	76
<i>Владіміров І.</i>	
Використання гіс технологій в роботі аграрних підприємств.....	77
<i>Нікітіна Д.</i>	
Online сервіси в роботі менеджерів.....	78
<i>Петровська А.</i>	
Ноутбуки від інтернет-ретейлера amazon: пропозиції для дистанційного навчання та он-лайн бізнесу.....	80
<i>Ревуцька К.</i>	
Використання інформаційних технологій в ветеринарно-санітарній експертизі молока.....	81